БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭН

46-дахи жэлэ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 4 (13012) | 1970 оной январиин 7, среда | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элитэ ехэ гэшэгшоодоо, партийна ба гүрэнэй ажалда абуулгаша, Советска Социалистическэ Маршал, хоёр дахин Советска Холбоной Герой, Социалис Ажалай Героой К. Е. Ворошиловай дурасгалые мүнхэлхэ тухай асуудалые нарада үзэв.

1. Ажалшадай олон тоото хүндэтүүдые, партийн Луганска область болон облгүйсэдкомой хүндэтэй, Украинын КП-гэй ЦК-гэй дүрэмэй ханамжые харалгаар абяа, Луганск хотые Ворошиловград, Луганска областные Ворошиловградска область болгоно хубилгаа нэрлэбэл таарамжатайда тоолоо.

К. Е. Ворошиловта хүндэ Ворошиловград хотодо болхоохо гэжэ шийдхэгдэв.

2. Москва хотын Хорошевска районые Ворошиловска район болгожо хубилгаа нэрлэхэ тухай КПСС-эй МГК-гай, Моссоведэй гүйсэдкомой дуралхал зүбшөөгдөнө.

3. Нигэжэ шийдхэгдэв гэбэл:

— СССР-эй Зэбсэгта Хүсэнүүдэй Генеральна штабай Ленинэй орденто ба Суворовой нэгэдхи степенитэй орденто сэргэгдэ академикэ К. Е. Ворошиловай нэрэ олгохо;

— СССР-эй Зэбсэгта Хүсэнүүдэй сэргэгдэ академинүүдтэ К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ гэжэ стипендиг тогтоохо;

— К. Е. Ворошиловай ажажуулаг байһан Москва хотодохи Фрунзенскэй үйлсын 3-дахи гэрэй хаяда дурасхалай самбар хадаха.

• • •

4. К. Е. Ворошилов тухай тоорхойгоор бэшэгдэһэн намтарта ашаг олон хайгаар хэблэн гаргахын тулы бэлэдхэлэй Политическэ литературын хэблэлэй газарта даалгадаа.

• • •

Украинын ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Луганск хото Ворошиловград хото, Луганска область Ворошиловградска область болгогдоже хубилгаа нэрлэгдэбэ.

• • •

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Москва хотодохи Хорошевска район Ворошиловска район болгогдоже хубилгаа нэрлэгдэбэ.

АГУУЕХЭ АЖАБАЙДАЛАЙ ЗААХАН ХУБИ

Москвагай «Форум» гэжэ кинотеатрта «Ленинтэй хамта нэгэ минутын турша соо» гэһэн научно-популярна шэнэ фильм тү-рүүлэгдэ харуулагдаба. «Центрнаучфильм» гэжэ киностудии энэ фильмые зохёогоо. Ленинэй совет эрдэмтэй, бүхы түрүү үеэл бодолго хүн туралцэгтэй таһаршагүй хэлбоо: тухай сэдьхэлээ дэлгэнгоо харуулагдана.

«Ленинтэй хамта нэгэ минутын турша соо» гэжэ фильм хамда Владимир Ильичэй түрэлтэ 100 жилэй ойдо зорюулан, «Центрнаучфильм» киностудии бэлдэ-гэ фильмүүдэй нэгэн болоно гэжэ студиин ахамад редактор М. С. Шапиро ТАСС-ай корреспондентэ мадэсэбэ. «Ленин ба үе саг» гэжэ фильм зохёожо байһаар. Ленинэй үзэл сурталай бодолго зарим бэлэдхэгдэжэ байһые, ухэсхэрэнэй хүдэлмэришэнэй нүдэлгэндэ, далхэйн хуби заяанда тэрэнэй ямар удха шанартай байһые энэ фильм харуулха юм.

Партиие бахижуулхын тулдо Ленинэй тэмсэлдэ, Россия 1911—1913 онуудай революционно шэнэ хүдэлгэндэ «Залинта аалдай урда тээ» гэжэ фильм зорюулагдаа.

«Хэтэ мүнхын уулзалга» гэһэн фильм революцийн тэмсэлда бэлэ зорюулһан Владимир Ильичэй, Надежда Константиновнагай ажабайдал тухай хоорэхэ юм. Киноленталгын архивуудые хэрэглэжэй үндэһөөр революцийн түрүүшын жилэй байдалые үзүүлжэ харуулха арга олдохо. Тус фильм нигэн зэрэ научно-популярна, документальна, үзэн байдалтай болохоор харагдагдана.

(ТАСС).

АЯНШАЛГЫН ШЭНЭ 35 БЮРО

Аяншалгын түсэбэй бюро, 1970 онодо совет орон дотор 9.770 мянган хүн хамагдахаар тооцогдоно. Энэнь 1969 онтой жишэбэл, 37 процентэр ехэ.

Ороной тоно түбүүл, хотонуудта аяншалгын шэнэ 35 бюро эмхидхэгдэв. (ТАСС).

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭН

46-дахи жэлэ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 4 (13012) | 1970 оной январиин 7, среда | Сэн 2 мүнгэн

ҮБҺЭН БАГА ГЭНГҮЙ...

Репортаж

ҮНГЭРӨӨШЭ намар, малай үбэлжэлгын эхилхын үедэхэ Элхиин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой конторо соо пимэрхүү хоёралдаан болоһон юм.

— Аркадий Андриянович, үнөөхи үбэлдөө шахан таргалуулха гэһэн үхэриүүдэе илгажа, тусхай гүүртэ болгожо дүүргээ гүт?—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Даржа Цыремпилович Цыбижаповэ ажакынгаа главна зоотехник нухэр Ильиниһээ асуубэ.

— Мүнөө зуу гаран үхэр илгаад байнабди. Тэрэнээ ноябрь һараһаа эхилээд, һайнаар эдеэлүүлжэ, шахажа захалхамнай,—гэжэ тэрэнь хариусана.

Энэ хоёралдаан шагнажа һуһан нэгэ наһажаал хүн еха гайхаһан яриатай:

— Үбһэ тажаалэй хомор жэлэй үбэлэй сагта үхэр малые дурдарнь эдеэлүүлжэ, шахаха гэжэ юу хэлсэнэ гэшэбта? Тэрэтнай дэмыл ха дааг. Тингэнхаар тэдэ малдаа үбһэ тэжээл багаханаар эдюулжэ, адуулжа байгаад, үхүүлэн гарзалуулалгүй ондо оруулаад һаамнай, хүрөө бэшэ юм гү даа,—гэнэ.

— Тингажэ эдеэлүүлхэ болоо һаамнай, үбһэ тажаал бүри ехээр гаргашалагдахал. Харин үхэриүүдэе хэлгаад, тэрэл эдихэ тажаалыень богони болгор соо дурдарнь эдеэлүүлжэ, түргэн шахажа гүрэндэ хүргэдэбэл, һураггүй бариншатай байха,—гэжэ колхозой главна зоотехник нухэр Ильин тэрэ хүндэ Ярууныи совхозой, мүн Захаминай аймагай Баян-Голой совхозэйхидой жишээ дээрэһээ тодоор харуулжа үгэнэ.

Тингажэ Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозые жэлэй үбһэ тажаалэр багашашье һаа, үбэлэй сагта үхэр мал шахан таргалуулха дүй дүршэл түрүүшынхээ хэрэглэжэ эхилээ юм.

Мүнөө энэ ноябрь һараһаа ойшо 117 үхэр шахан таргалуулагдажа байнхай. Һалшаг бидэнэй тэндэ ябахада, энэ гүүртын малшад Семен Петрович Хайнадцкий, тэрэнэй һамган Надежда, мүн Димитр-Хаша Максарова гурбан үглөөгүүр үхэриүүдээ эдеэлүүлжэ байбэ. Нилээд хүшэлжэ, монсойлдошоторое таргалһан хашарагууд хобто соо хэгдэһэн талха тарганай зүйл түрисэлдэжэ байгаад эдинэ. Зариманинь үнэ нооһоёо елытэр долёошохой.

— Түрүүн тушалжа эбхадамнай эдюм туранхай, үнэ нооһоониць үрэгдэг, боёршье жаахануд һэн. Харин мүнөө таниглаахаар бэшэ болоо. Теэд үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй. Хэрбээ дулаахан байрада байлгаад шахаа һаамнай, бүрин һайса таргалга һэн. Үхэр мал оруулжа шахаха тусхай дуллан байрагүй дээрэһээнь энэ бүрүүнүүдэй хуушан хашаае ойлгоо шабажа дулаалаад, малаа оруулаа һэмди,—гэжэ Семен Хайнадцкий хоёрэнэ.

Шахамалнуудта тус бүрдэнь үдэрэй 4 килограмм талха тарганай зүйл, 4 килограмм үбһэ, гидролизно аргаар бүйлуулжа, талханаар худхаад эдеэһэн 3 килограмм һолоомо эдюулэгдэнэ. Үдэрэй турбан дахин бүлеэн үнаар үналагдана. Эдэ үхэриүүдые лекайрнин өхөөр шэнэхэлэнь тус бүридөө шогнуурээ суудхын 900 шахуу граммаар нэмэлдэн байгаа.

— Декабрь соо үхэр бүхэн шагнуурээ сохом 1000 граммаар нэмэгдэ ёнотой гэдэ нанаадаби. Январиин эхээр шэнэдэ түрүүнэ тушаахаламнай мэдэгдэхэ даа,—гэжэ Семен Хайнадцкий хэлэнэ.

— Түрүүн эдэнине абахадтнай тус тустаа 230 гаран килограмм шэгнуурэй байгаа. Тиихэдээ январь соо бэлэдхэлэй пунктда тушаахадатнай 3—3 центнер болохо гэжэ һанана гүт?—гэдэ асуубэбди.

— Хашараг оруулэн заабол 300 килограммһаа дээшэ бэшэ татахал байха. Тэрэнэйл түлөө тэмсэнэ гэшэбди,—гэжэ малшад хэлэнэ.

Тус колхозойхид һалаар одо шахамалнуудаа миханай комбинадта тушалжа, түрэндэ миха худалгаха хахад жэлэйнгээ түсэб болгорһоонь үрэд дүүргэхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Ахалагша малшан С. Хайнадцкий шахамалнуудайнгаа хажуудаа. 2. Дүршэлтэй малшан Д-Х. Максарова.

М. НАМЖИЛОВАЙ фототекст.

БАГШАНАРАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Үсэгэдэр республикын Министрнүүдэй Соведэй байшаи соо математикын, физикын, химийн багшанарай научно-практическа конференци болобо. Энэ хото город, худөө нютагуудай 200 гаран багшанар байлсаба. Дурсагдаһан эрдэмүүдые зааллга һаймаруулха онол арганууд тухай БурАССР-эй гэгээрэлэй министр нухэр Дмитриев С. С. элидхэбэ. Мүн энэ асуудалда хабадаулан, багшанарай институтай дээдэ математикын кафедрые даагша. Физико-математикын эрдэмэй кандидат Б. С. Содномов, Улаан-Удын 52-дохи һургуулийн директорэй орлогшо З. П. Тармаева гэгшэд изилэлтэ элидхэл хэ.

Һүүлээрэнь эдэбхитэйгээр үгэ хэлэлгэн болоо.

Мүнөөдэр секционно худалдамари үнгэргэдэнэ.

Манай корр.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ МЯХА, БҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ГҮРЭНДЭ ТУШААХА ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ХЭР ЗЭРГЭ ДҮҮРГЭҺЭН ТУХАЙ

1970 ОНОЙ ЯНВАРИИН 1-НЭЙ МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргалтэ процентээр)

Аймагуул	мяхан		бүн			үндэгэн		ноохон	
	түсэб дүүргэгдээ	1968 онойхитой саруулхала	түсэб дүүргэгдээ	1968 онойхитой саруулхала	үнэзи бүрнёо тушаагдаа	түсэб дүүргэгдээ	1968 онойхитой саруулхала	түсэб дүүргэгдээ	1968 онойхитой саруулхала
Баргажанай	96	107	99,2	85	937	—	—	89	111
Бэшүүрэй	103	106	89	90	1237	113	76	112	110
Эзэдын	100	124	110	82	1325	260	115	103	122
Ярууныи	92	105	109	83	1334	—	45	113	113
Бээмтын	117	117	175	85	1046	—	—	—	—
Загарайн	103	112	100,5	99	1369	—	51	116	113
Захаминай	111	113	104	64	1046	—	—	119	114
Кабанскын	121	109	105	104	1725	127	78	—	23
Прибайкалкин	115	96	103	103	1475	—	—	—	—
Хэжэнгын	93	146	110	84	1000	—	—	109	120
Хяагтын	106	109	86	90	1169	140	79	117	113
Мухар-Шэбэрэй	100,3	116	102	95	1269	122	85	130	121
Сэлэнгын	105	102	98	93	1398	—	—	115	108
Түнхэнэй	107	90	150	85	1215	—	—	121	108
Ахын	109	104	150	66	398	—	—	112	122
Улаан-Удын	113	94	102	95	1442	101	77	125	104
Хорпин	100,5	124	129	76	1144	228	123	107	111
Хойто-Байгалай	102	109	97	97	1001	—	—	—	—
Республика бүхэдөө	105	110	104	89	1277	127	112	111	114

ХУБИТАЯА ОРУУЛАЯ!

(Манай уншагшадай түрүү бэшэг)

Январь һара гаража, һанай хүүдэһөөр янгинуулөө. Үбһэ тэжээл дутамагаар хураһан ажахынуудта илангаяа шахэрдүү үе эхилэхэй.

Манайшье совхозой олонхи фермэ, отарануудаа энэ жэлдэ үбһэ тэжээлэр багашаг байна. Тиимэһээ хүнтэнэй шангадаха тудам малшадай улам эршэтэйгээр, үдэр, һүнине мэдэнгүй худэлиг; доторойнгоо журам, гурим улам бэхижүүлхэ гэжэ ороддоно. Тэжээл багатаншье һаа, «Оролдоо бол—олзотохош, ороддоогүй нэ—хохидохошо» гэжэ тон зүб хэлсэдэг, энэнэ барилгалдаг юм. Юрэдөө ямаршье бэрхэшээлнээ сухарихагүй хүмүүд! Теэд иниттынгээ ажахын гол баялиг—мал һүрэг харуулалха, хамгаалха, арьбадхаха гэһэн шанги тэмсэлэй үедэ бидэнэр—соёлон худэлмэрилэгшэд хажуу тэсэнээнь харааг, һанаа амар байха ёһогүйбди. Энэ талаар Баргажанай аймагаи Дэрэзэнэй совхозой соёлшод тон зүб эдэбхи, үүсхэл гаргаа. Тэдэнэр түбэшье, холышье малшадые халуун анхаралаар хүреэдхэ гэжэ шимдэгэд, мүнөө үедэ ехэ юумэ хэжэ байна гэжэ дуулагшабди. Энэнь тон һайшалтай, үнэхөөрөө үлэгэр жишээ болоноор. Бидэнэр, сэхыень хэлэхэдэ, дээрэһээ шангаарилгэ табюулаагүйдээ алмайржа гэхэ юм гү, инлээд хожомшог болотор малшадайнгаа дунда мүртэй юумэ хэлгүй, нооһорлон зон баншообди. Энээнэ мүнөө бүрин ойлгон мэдэрэбди.

Тезд клуб, библиотекэ бүхэн хото город, худөө нютагташье ёһын, гоёын тулада байдаг бэшэ, харин улад зонойнгоо ажал худэлмэридэ тулхисэ үгэхэ, хүмүүжүүлхы нүлоо үзүүлхэ үүрэгтэй ха юм.

Тиимэһээ бидэ—Худэрнин соёлшод совхозойнгоо партком, рабочкомтойгоо хэлсэжэ, малай үбэжэлгын энэ түлэг үедэ нһала ороддожо эхилэбди. Түб тосхондо байдаг библиотекэ-мнай совхозой изгэдэхи отделениин малшадые хангама. Бүхы фермэ, отарануудта нүүдэл библиотечкэмүүдые эмхидхээд, тэндэ үгтэнэн номуудаа тусхай график, захилай ёһоор, декада бүхэндэ һолгэжэ байдаг, хүмүүжүүлхы онсо номрхолтой тэмэнүүдээр, мүн нитын ажахые сашидань хүгжөөхэ, мал һүрэгоо тарза хохидолдо заашье оруулхагүй, абаһан уялгануудаа дүүргэхэ тухай хоёралдаанүүдые бодомжотой зохидоор үнгэргэдэг юм. Семёнонко, Хиннигадай тосхонуудта, мүн Худэрнин Сомон шадархи фермэ, отарануудта тусхай постнуудые байгуулна. Юрэдөөл энэ библиотекынхид хамаг арга хаба соогоо ороддожо байна гэшэ.

Совхозойнгоо түбтэ соёлой байшантай юмби. Эндэ дуунай, зүжэгэй, хатарай кружогуд оим, басагад-дуушадай академическэ ансамбль худэлнэ. Урин һайхамай бүлгэмэнхид аймагаи харалга дээрэ мактуулһан, нэгэдэхи шанда хүргэһэн байна. Мүнөө тэдэнэр малшадта зорюулһан программа зохёонхой. Нимэ эдэбхитэй-бэрхэшүүлһээ бүридэһэн тусхан агитбригада байгуулагдаа. Эдэнэр «Хамаг анхаралаа—малай үбэлжэлдэ» гэжэ үрэвтэйгаар худэлнэ, тусхай маршрудаар аяншална. Дуушанай дундаааа совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ нухэр Г. Н. Радиаев буряад арадай дуушуудые ирагуу хонгёо, уянгатаи оёрхөөр дуулажа, хүрэнэн эз гаргаа альга ташуулна.

Дурсагдаһан бригадынхид мүн отара, гүүртэмүүдтэ тематическа концерт харуулаад хязаарладаггүй, хэн малшанай ямараар худэлжэ байһан тухан хоёралдаанүүдые үнгэргэдэг, эрхимүүдэй солынь дуудалаг, ажал худэлмэридээ нозог нобшоор хандаһан, архи уужа гү, али зайгуултажа һаатаһан зэримые дайшалхы хуудаһануудта хурсаар шүүмжэлдэг, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалсадаг юм. Үбһэ тэжээлэй хоморые һайн журамаар, һайн эмхидэлээр, һайн харуулһаар хусэлдүүлхэ, тиин бэрхэшээлые даваха ёһотойбди гэжэ малшан бүхэндэ тайлбарилан ойлгуулна, тэдэнэй эрилтые бүрин гүйсэдөөр хангахын тула ороддоно.

Тэрэшэлэн Бага Худэрнин. Алтайн худөөгэй клубууд. Первомайскинй, мүн Алтайн худөөгэн библиотекэнүүд ямала шударгынгаар худэлнэ. Эндэ Алтай-Дунгын соёлшод илангаяа шалгарна. «Алтай-Дунгыдаа нютагтайлбл даа...» гэһэн арадай дуунай аялга тэндэ шахинэй шэмэг болон сопостохоёо гадна, малшадта харуулха тусхай программынь гаршаг, нэрэнь болоихон. Дуушадай тусхай ансамбль эмхидхэгдээ.

Гэбэшье бүхы совхоз доторнай соёлой худалмэри хиа хаамагүй һаннаар ябана гэхын аргагүй. Ара-Алцагадай (Баян Булаг тосхон) худөөгэй клуб, Бага Худэрнин худөөгэй библиотекэ аягүй байдалда ороихой. Тэндэхид үбэлжэлгын эхилһээр фермэ, отара дээгүүр ябаагүй шахуу. Малшад гомдонги. Мүнөө январь һарын янгинама хүйтэн соогуур маанадтаа ваннадаал нуухагүй, харин яажашье һаамь, нуурнаа худэлхэ, зоримгойгоор ороосохо, худэлхэ ёһотой болоно. Транспорт, унаагаар ядаха болоо һаамь, отделениин даргамар туһалхаа байха. Иигэжэ бэе бэсэ шүүмжэлэхэшье ёһотойбди.

Мүн Худэрн-Сомон тосхондоминай больница, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинат, һургуули, магазинууд бии. Баргажанай аймагай Дэрээнэй совхозойхидой жишээгээр эндэ тиимэ эмхинүүдэй түлөөлэгшэнэрые оруулалсажа, фермэ, отарануудаа дээгүүр ходо ябажа байха культурно-ажахуудалай нэгэдэмэл бригада эмхидхээ һаа, бүри зохид байха нэн. Тиигэбэл. Хлагта городһоо хүшүүдэй ерэхые хүлеэжэ һуулгагүй, ооһэдоо ооһэдыгөө жэшэдгүй хангаха һэмди. Энэмнай аймагай бригадынхидай ажал худэлмэрн хүшэдхэхэ, ондоо тээгүүр тэдэнэй үрэ ехэтэйгээр ябахадань туһа боложо үгэхэ нэн. Энэ һанамжа, дурадхалыемнай совхозой дирекци, партком, рабочком дэмжэхэ байха гэжэ найданабди.

Дэрээнэйхидэй жишээгээр эгээл мүнөө — үбэлжэлгын түлэг үедэ малшадай культурно-ажахуудалай эрилтые бүрин гүйсэдхэхэ арга боломжо ажахы бүхэндэ бии. Энээнине хүсэндэнь оруулжа шадаа һаамнай, малшадай харюусалга, урма хэшээл улам даашалхаа. Фермэ, отара дээгүүр бидэнэй ябахада, малшад хэды ехээр баясадаг, урмашадаг гэшэб! Ооһэдөөшье бидэ—соёлшод ашатай туһатан юумэ хэжэ ябаһанаа ойлгожо, мэдэржэ, омогорходог гэшэбди.

Худөө нютагуудай соёлшод, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангагшад, дэрээнэйхидэй үүсхэлые бүрин дэмжэжэ, бултааран шинтымгоо малай үбэлжэлгэдэ туһалая, ажалша малшадаа амхарал ороддолгоор хүреэлэе!

В. ЖАРНИКОВ,
Худэрнин худөөгэй соёлой байшанай даагша.

Л. ШИДЕЕВА,
Худэрнин библиотекые даагша.

Хяагтын аймаг.

ХҮН ЗОНОЙ БҮРИДХЭЛ ЭХИ ЛЭЭ

Манай хөөрэлдөөн

Манай газетын корреспондент Буряадай АССР-эй Статистическэ управленийн начальникэй орлогшо Г. Т. Мурчинда хадэн асуудалгаар хандаба. Хүн зоной тоо абаха бүхэсоюзна бүридхэд республика дотороо аммжалтатай үнгэргэхэ бэлэдхэлэй худэлмэри хэр зэргэ ябуулагдааб, эгээ мүнөө, бүридхэл эхилхэ хүрэтэр арбан хоногой үлоед байхада, юун хэгдэнэб? Хүн зоной бүридхэл абаха худэлмэридэ тусхай бэлдэгдэһэн хэдэн хүн хабаадалсахаб? Бүридхэл хаана, али зэргэ эмхитэйгээр эхилээб?—гэһэн асуудалнуудые табиһан байна. Эдээндэ нүхэр Г. Т. МУРЧИНАЙ үгэһэн харюумууд доро толилогдобо.

Хүн зоной тоо абаха бүхэсоюзна бүридхэл—гүрэн түрын удха шанартай айхабтар шухала кампани. Энэмнай гансал хүн зоной тоо абалгаар хязаарлаха бэшэ, мүн арад түмэнэй ажабайдал, эрдэм һуралсал, ажал худэлмэри тухай тодорхойлохоо гадна, үндэһэ яаталай, хэлэ бэшэгэй, залуу хүүшэнэй илгаае тодорхойлхо гэжэ зорго тон шухала асуудалнуудые элирхэйлхэ туйлай ехэ ажал юм. Тиимэһээ энэ шухалын шухала худэлмэри эрхим һайнаар үнгэргэхэ бэлэдхэлэй хэмжээ ябуулгашуу бүри хобэр-турбан жэлэй урда эхилһэн байха. Бүридхэл хаба техническэ асуудалнуудһаа гадна, мүн эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагдажа байгаа. Мүн бүридхэл хэхэ тусхайта хүнүүдые һайтар һургажа бэлдэһэн байха юм.

Мүнөө орон доторнай—холын Хойто зүүгэй, зам харилсалгаар муу районуудта—хүн зоной бүридхэл эхилээ. Хүн зоной бүридхэл үргэлжэ дээрээ январиин 15-һаа 22-ой үдэр хүрэтэр ябуулагдаха. Гэбэшье манай республикын Баунтын, Хойто-Байгалай, Ахын аймагуудта январиин 3-һаа эхилһэн байна. Баунтын аймагта—31, Хойто-Байгалда—18, Ахын аймагта 11 бүридхэлшэд гурбадахи удаяа хүдэлжэ байна. Эдинэрэй хүдэлмэридэ ямаршье һаад ушараагүй, аммжалтатай һайнаар бүридхэлээ ябуулна.

Республика доторнай 2300 гаран бүридхэлшэд, дүрбан зуу гаран зэдбаришад-хинагшад, бүридхэлэй таһагуудые даагшад болон тэдэнэй туһалагшад тус бүри 48 хүн, зоной бүридхэл хэхэ инспекторой орлогшод 22 хүн тусхай һургуули, семинараар бэлдэгдэ юм. Эдэнэр бүгэдээрэн энэ харюусалгатай худэлмэри даажа ябуулха гол хадгнууд болоно. Бүридхэл хэхэ худэлмэрилэгшэдэй дундаһаа хэн нигэнэй ямар нэгэн шалтагаанаар ажаллажа шадахагүй ушаралай тохёолдобол, тэдэнэй ороондо хүдэлхэ хүнүүд бэлдэ бии.

Бүридхэл алдуу эндүүгүйгоор үнгэрэхэнь тула бүридхэлшэдэй худэлмэри ходоо шалгагдажа, хинагдажа байна. Түрүүшын удэрэй эсэгэ бүридхэлшэд, хинагшад баранда сугларжа, хэһэн худэлмэрее шалгаха, дүнэжэ үзэхэ гурим тогтоогдонхой. Тиигэжэ түрүүшынгээ удэр ямар алдуу гаргаһанаа элирхэйлэн мэдэхэ, ойлгохо, залгалаа эндүүгүйгоор ажаллаха тухай хоёралдаа байна.

Иигээд ло удэлэ худэлэгдэһэн хүн зоной бүридхэлэй худэлмэри эхилээ гэшэ. Бүридхэл хагшэд—тон хүндэтэй, харюусалгатай хүнүүд. Эдэнине айл, хүн бүхэн һайнаар үнэжэ, ажалдань али болохо туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Хамаг бүхы асуудалнуудтань тон зүб харюу үгэжэ, түрэн түрыгээ энэ шухала кампаниие эрхим шанартайгаар гүйсэдхэн бэлэдүүлхэ гэжэ совет эрхэтэн бүхэнэй арюун үлгэ мүн.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН

ХУУЛИ

„Буряадай АССР-эй аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведуудэй гүйсэдхэхэ комитедуудэй худөө ажахын управленинүүдые байгуулха тухай" Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха, Буряадай АССР-эй Конституцийн (Үндэһэн хуулийн) 63-дахи статьяда хубилалта болон нэмэлтэнүүдые оруулха тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет нигэжэ тогтообо:

«Буряадай АССР-эй аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведуудэй гүйсэдхэхэ комитедуудэй худөө ажахын управленинүүдые байгуулха тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1969 оной декабриин 28-да гаргаһан Указые баталха.

Энээнтэй зохилдуулан, Буряадай АССР-эй Конституцийн 63-дахи статьяда хубилалта, нэмэлтэнүүдые оруулаад, тус статьяе нигэжэ найруулха:

«Статья 63. Аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведуud гүйсэдхэхэ комитедуудэй нимэ таһагууд ба управленинүүдые байгуулна:

таһагууд —
дотоодын хэрэгүүдэй;
элүүрые хамгаалгын;
соёлой;
арадай гэгээрэлэй;
юрэнхы;
социальна тэдхэмжын;
финансын;
худөө ажахын управленин;
түсэблэлгын комиссин;
эдээнһээ гадна аймагай ажахын байдалтай зохилдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй баталалгатайгаар, аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведуud нимэ таһагууд гү, али управленинүүдые байгуулна:
коммунальна ажахын;
нютагай промышленностийн;
худалдаа наймаанай».

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ, Соведуудэй байшан.
1969 оной декабриин 29.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ТООСООТО СУГЛААН

Ивалтын туршлага-үйлдэлдийн ажахын партийна организацида тоосоото hунгалтын суглаан болохо үнэрбө. Парткомой секретарь нухэр Дандаров энэ суглаан дээрэ тоосоото ёзидхэл хэлэн байна.

Ажахы тоосоото үедэ барааг баараг аммалта туйлаа. Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл яhала үргэдэн гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн партийн гишүүд: партком халаа партийн дотохи хүдэлмэри эмхидхэн абуулгада анхаралаа hулаар табна гэжэ шүүмжэлэл хэа. Партийна суглаанууд хаа яахан болодог, яахин организациннуудай эрдэм бэхижүүлхэ, ургуулхын тула чүртэй зуурмаг хэдэгүй байна. Тэрэшэлэн ургэн нимтын дунда политическэ хүдэлмэри хамгалтагүйгөөр абуулгадаа.

Ажахын партийна организацийн хүдэлмэрийнь сайшадань hайжаруулна хэмжэ харалhан дэлгэрэнгы тогтоол суглаан дээрэ абтаа, парткомой секретариэр нухэр Полусуров Р. М. hунгадаа.

Тоосоото hунгалтын суглаанай хүдэлмэрийда КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэрийн таhагые даагшын орлогшо нухэр Аюров Б. Т., КПСС-эй Улаан-Удын райкомой секретарь нухэр Бутковский П. И. хабаадалсаа.

ПАРТИЙНА ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ hУРАЛСАЛ

«Октябрьскийн» совхозой парткомой хадаа өөрөө организациннуудай секретарьнарые, парткомой болон бюрогой гишүүдые партийна хүдэлмэрийн дүршэлдэ hургаха, тэдэнэй ажал абуулгые олабхижүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа өөсө тайна. Тиигэжэ 1969—1970 онуудта партийна хүтэлбэрилэгшэдэй туралсал эмхидхэхэ зорилгоор тусхай тусэб харалдалгахай юм.

Энэ совхозой партийна эмхидхэлэй hуралсалай түрүүшэй хэмжээ болохо үнгэрөө. Тэндэ бүхэ отделениннуудай партийна секретарьнар, тэдэнэй орлогшонор, парткомой болон партбюронуудай гишүүд бүлтэ хабаадаа. Семинарта хабаадагшад түсэбөөр харалцалгаhаний үндэсөөр, партийна эхин организациннуудта болодог коммунистнуудай хамтын суглаанда бэлдэхэл хэлэ, тэрэнэ үнгэргэхэ тухай асуудал зубшаа хэлсэ. Партийна хэрэг эрхилхэ, хүдэлмэрийн түсэб тайлбэ тухай асуудалнуудаар зааварн үгэhэн байна.

Совхозой парткомой секретарь нухэр Тарбаев «Секретарь — партбюрогой хүдэлмэри эмхидхэгшэ» гэhэн өлгэдхэл хэлэн байна. Эдэнь партийна эдэбхитэй ажал хүдэлмэри тухай hанал бодолоо хуваалцаа.

Г. ВАДМАЖАПОВ,
КПСС-эй Задын райкомой инструктор.

hАРИЖУУЛАН hАЙЖАРУУЛХА

БАРГАЖАН. КПСС-эй райкомой пленумта Блоным эмхидхэлэй тухай зарлаhаба. «Залуушуулые коммунистшоор хүмүүжүүлхэ хэрэг hайжаруулхын, комсомолой организациннуудые партийна талаарнь хүтэлбэрилгэн хамжэлэ улам дэлгэрүүлхэн тула аймагай партийна эхин организациннуудай бэлдэлхэ зорилгонуудтай тухай» асуудал пленум дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь Б. П. Бадмаев эмхидхэл хэа.

Залуушуудай дунда ноуулагдаhан хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри hүүлэй үедэ яhала hайжараа, эхин партийна эхин организациннуудай комсомолойнгоо эмхидхэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй «орлогшо» түшэг тулгуури, бодото хэлэхэ болгохые ёзолоно. Тэхэрэй хамта энэ хэрэгта цугталдуулаhаа олохо бии байhаар. КПСС-эй комитедуудай секретарьнарые олоор, тэрэ тэрээн тоосоото зүйлэнэ. Энэ үнэрhэн тоосоото зүйлэнэ тэдэ аймагай эхин организациннуудай hэ секретарьнарай гишэнинь эмхидхэлэй hунгагдаhан байна юм. Эдэ нэгэ үедэ эрэхэ нэгэ хүнэ нэрэ хүндэ. «Пүрбэ Лыгденович» гэжэ нэрэ хүндэ.

Цехэй цехэ ороноо. Яаха бүрин абаа — аанма хэлүүн зүйлэй тэн багта гэжэ хүлеэдэгүй айлшаар ерэжэ гэрэй түмэр ороо нэрэ бурагуйгоор тоншоhон мүндэртэй тон алин абиатай туераа, бүдэхи хүүхэн, шааяан хүнэс тоироод доотолжо, абаргода хабшажа байhандал болохоонь, зосоо бүтэлүүтэшэн мэтэ болоод, ашуу жохидрэн хүргэнэ. Тэд эндэ хүдэлмэришэд яала бүрин абаанда дадашанхай — шохандо тусхай приборнуудые хэнхэй, хараха яазада ехэл шадамараар ажалаа абуулна. Бадэнэ тэд холохоно хоёр ахиар гараараа зангалсан байжа сэhэд хоорондоо хоорэлдоод, ташаганаса эмхэлдэнэд. Өгсөм шалгаар ёзлэн хатадана — нюдэ нүүдэйнь ялалаха мэдэй байhан газарhаа элэр харагдана бшуу. Фабрикын партийна организацийн секретарь Даниил Сергеевич Булытов бидэн тээнэ эрьежэ, ааар дээрэ, бетоноор хушигдаhан табсан дээрэ нуушьеб хэжэ байhан хүдэлмэришэные харуулаа. hухирхэ тооной хэлэнэ:

— Тэр — тэрэ... Харана гүт? Пүрбэ Лыгденович Бургутов гэжэ.

Зүгөөр энэ обогынь манда юушье hануулбагүй. «Депутат гү, али орденоор шагнагдаhан хүнүүдэй нэгэн байбалтай», — гэжэ шэбшэн, дээрэнэ бүхэ, бидэндэ дүтэлhэн энэ хүнэнэ hонирхон харанабди. Набтар, саб гэмэ бэетэй, үйтэшэг нюдэнинь ехэ дулаанаар гэрэлтэн, тоohотоhон нюурыень хүхюун шэгтэй болгоно.

Цехэй гаража, хажуудахи байрэ руу ороhоор (эндэнь) ороhдоо шуунагүй) Пүрбэ Лыгденович парторгдо хандана:

— Даниил Сергеевич, үнөөхи тамгалhан саанхнуудые таниhан абаха гэх hам. Столово, магазинуудай ард тэмдэглэнь ороо ороогүй зандалади, — гэнэ.

— Хари, үглөөдөр халаа-hайнгаа hүүдэр намда «ороорэйшэ, зарлтэй саарhа бэлдэд байхаб, — гэжэ хэрюусвад, нухэр Булытов бидэндэ тайлбарилна. — Пүрбэ Лыгденович манай эрхим бригадиируудай нэгэн. Коммунист. Профкомой гишүүн. Даабаринуудые олон дээ гэд мэдэрнэ. Олоной дунда хүндэтэй, найдамтай болоhон хүдэлмэришэнэр бүрэ hонирхобобди.

Хэдэн үдэрэй үнгэрhэн хойно танидаагүй үйлсөөр алхалабди. Удэшын боро хараан. Үргэн үйлсын хоёр хажуугаар жорыдэhэн гэрнүүдэй хушалтань хубхэгэр сэвэар дарагдаhай, шаданхайн гэрнүүдтэ адлаар тобойдоно. Сыдлөөр хүхэ утаан үрхинүүдэнэ шанха өөдөө баажа, жибарта тэсэжэ ядаад хүрэшэhэн мэтэр харагдан, багашуулай зурадаг зурагуудые жэлүүдгүй hануулна. Тойроод хоёр жэл. Удашьегүй Горишка үйлсын «79» номертой зохилсон гэрэ хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ Бургутовтэй ажаhуудаг.

1943 оной эхиндэ 20 наhа гүнсэhэн Пүрбэ Эсэгэ ороноо хамгаалалсахаа Хамин нютагhаа мордоо hан. Аяар долоон жэлэй турша соо сэрэгэй алба хэhэн бүрлэд хубүүн үбсүү дүрэн орден, медальнуудтай шагаа бусажа, комбинадта хүдэлжэ эхилэ. Тэрэ гэhээр хэды олон жэл үнгэршэбэб. Тоонто Захаминдта Пүрбэ Лыгденович жаргалаа оложо, гэр бүлэтэй боложо түбхинэе. Эндэл хүдэлмэришэн солоо суурхуулжа, жэлhэн жэлдэ улам бүри үндэр амжалта туйлажа эдэлэ. Азжалтын тэрэшэн — үндэн олон Хүндэлэлэй грамота, шангууд, республикын, комбинадайнгаа хүндэлэлэй самбарта нэрэе бэшүүлжэ нэрэ хүндэ. «Пүрбэ Лыгденович? Оо, манай эрхим хүдэмэришэн. hайн хүн — зэбэл хэнилсаарайгты», — гэжэ шанар жуулгые фабрикын хүтэлбэрилэгшэд hүүдэнь дахин фабрика ошоходомой нэгэн дуутаар хэлэ hаа. Тэд танил гүбдээ даа таниhай, hайн хүн!

Гэр соонь ехэ сэбэрхэн. Угдуудань пусхэгэр томо, шэнэхэн радиоприемник, тэрэнэй хажуудa диван, сервант, ковер... Нимэ гэрэ ороходоо улад зон «баин аймайхи байна» гэжэ хэлсэгшэ. Тон зүб. Юрын хүдэлмэришэн Бургутовай бүлэ совет «баишуулай» тоодо ороохоор. Эдэнай эгэл ехэ баялитынь — дүрбэн басагад — 16 наhатай Вера, гурвай дүүмэр Галя, Таня, Лена. Дүрбүүлэн дүлэ hургуулийн hурагшад. Олон басагаминь хоёрхи Ленкэн бэлэдхэлэй класста hурэжэ эхилэ. Удэшэлэн абыгаа ажалhаа ерохэйнь хамта нимгэхэн дэбтэр, гуурhала баринхай:

— Папа, харыт! Мүнөөдэр hургуулидаа «таба» тоо бэшэжэ hурааби, — гэжэ, hарюуханаар бэшэгдэhэн тоонуудые харуулна. Хадышье эсэжэ ерэ hаа. Пүрбэ Лыгденович үхибүүдэйгээ дневник, дэбтэриүүдыень хаража, үдэр соо юу хэhэрнь hонирходог ха юм.

Мүнөөшье Леныи аба басаганайнгаа бэшэhэн тоонуудые харааб:

— Яала барагаар бэшэсэн. Тэд ходо табан дээрэ hурахыг тула үшөөл hайнаар бэшэжэ hура, — гэжэ, гуурhыень абажа, таргахан, сэбэрхэн «табые» бэшэжэ харуулна.

Энэ эбтэй зөтэй бүлэ сүлөөтэй сагаа hонирхолтойгоор үнгэргэжэ шададаг. Гэрэйнгээ ажал хамтаран хээд, hонин ном, журнал, газета үншадаг, зарим үдэшэ радиогоhоо хашууда бултаран суглардаг.

— hаядаа захаминаархин телевизор харадаг болохобди. Дуулаа hэн гүт? — гэжэ Пүрбэ Лыгденович хоорондэйнгоо хоорондо бидэндэ хандана. — hурхэй hайн сагта ажаhуурhанаа багашуул мэдэнэшьегүй ха юм. Эдэнэр үлдэхэ, даараха, зобохо тулихые наhан соогоо үзэхэгүй гэжэ этигэгшэб.

Нилээд ороhоор болотор Пүрбэ Лыгденовичтай ярилдашабабди. Гэрэй эзэн эхэнэр Бадма Дамдиновна үе-үе болоод лэ манай хоорэлдөөндэ хабаадалсана. Багахан бэетэй, урихан шарайтай эна эхэнэр:

— Мүнгөөр дуталдадагүйбди, — гэжэ томоотойгоор хөөрэнэ. — Пүрбэн салинтынь нарадаа 180 тухэриг hүрэдэг, би 80 солхооб абадагби. Магазинда эдэе хоол олбэг, хартаабха юу хээнине өөнэдөө таридагбди — юугээр ядалдахабиби!

Ингэжэ хэлээд, гэнэ hаваад, ухаа алдан:

— Үү, мүнөө жэл унеэн гэжэ юумэсэ бултыень гүрэндэ тушаагаа гүбди даа. Тингээд залуушуулда адлаар нимо, ааданда гуйлдахэ аргатай болоодди, — гэжэ хэлээд, «зүб» хэлбэ гүб гэhэндэл нухэр тээнтэ харана.

Пүрбэ Лыгденович, hамгалhайнгаа хэлээшые зубшоогоод, үшөө дээрэнэнь пэмээнэ:

— Винь амаралтынгаа үдэр заримдаа хоккей харахана ошогшоб. Мүнөө сагай спорт гэжэмшэй залуушуулай эгэл hайн, hонирхолтой, туhатай туhалагша, нухэрынь болохой гүб даа.

Тиин бидэн тээшэ мэхэтэйхэнэр харан, тюглоно:

— 40-өөд оной комсомолшууд үнэн бэеэ бэелжэ, үнэгэн малгайгаа үмшэрхэн hаа, луушуулда тиим бодохо мүхөөгөө үгтэхэгүй chотойбди.

Пүрбэ Лыгденович ажал хэлэгаа, суг хүрэлгэ байhан хэд тухайгаа хөөрөхэдөө, гэнэ хөрөлойгоо шэнгэдхэн, гэрэй гэрэ үгэнүүдэй дэрэнэнь дэ хөсөуулжа эхална. Хэжэ байhан ажалдаа тон дуратай. Өдэр хадтаа дашахай тэнгэ тэнсэ ойлгохоор.

— 53 онноо хойшо Даниил Гомбоевич Мэнжуровтэй хамта хүдэлэб. Оо, хүнэй hайн хүн гэшэ даа. Ямаршье hуулли дүүргэhэн мэргэжэлтэй дээрэнэр ажалаа мэдэдэг, — гэжэ нүхэд тухайгаа ехэ дуудаахаяа хөөрэжэ эхална. Нимэл хадаа Пүрбэ Бургутов хүнүүдэй хүндэдэ хүртөө ха юм.

Бургутовай гэр айлшадай нэгэтэшье таhалдадагүй. Нэхэд, хүршэнэр, миин танилнуудынь ерэжэ: «Пүрбэ түлэгэлэй тайража үгыш» гэхэ, үгы гэбэл нэгэ хүшөө hалирhаар ороо. «Хүбүүн, hэеы гуталым уллаа үгэл даа. Хүйтэхэн өбөл болоhоо hанаа хэбэртэй» гэхэ.

Түрүү хүдэлмэришэн, коммунист ажалай ударник, коммунист Пүрбэ Лыгденович Бургутовай ажабайдалайнь харгы хэсэгэй бархэшэлтэй, шэрүүн хэтэй жэлүүдтэ тудалдаашаhаа, жаргалтай, өтаархамаараа нье.

Хахасаха сагнай ойотобоо Юушьеб саарhан дээрэ бэшэhэн Ленэхэн үнэ үнгэшөө Пүрбэ Лыгденович Бадма Дамдиновна хөөр нэгэн дуутай бэдэнинь урина.

— Гэрэмнай мадэхэ болоотой. Орожо байгаарайгты...

Дулаахан гэрhээ гарахынгаа урда тэр үшөө дахин Леныи бэшэhэн үгэнүүдтэ анхаралаа хандуулнабди. Стол дээрэ хэбтэhэн саарhан дээрэ улаан карандашаар бэшэгдэhэн томо гэшэ үгэнүүд:

— ЛЕНИН...

С. СУЛЬТИМОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Л. Бургутов.

М. ЦЫДЕНОВЭЙ фото.

КОММУНИСТ тухай хөөрөөн

ЮРЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭН

АЖАЛААРАА СУУРХАhАН ШУБУУШАД

Кабанскын совхозой ажалшад hүүлэй жэлнүүдтэ шубуу үсхэбэрилхэ хүдэлмэридэ омсо анхаралаа хандуулжа, ашаг олзотой эмэ hалбариие түргөөр хүргөөхэ хэрэгтэ hайн амжалта туйлаhа. Совхозой гурбадахи отделени шубуу үсхэбэрилхэ тусхай шэрэлтэй болгогдоhон байна. Урда жэлнүүдтэ энэ ажахынхид нугаhаний дальбараа абаха хүдэлмэриие ехэхидэ хабар. Зунай сагта үнгэргөөд лэ хизаарладаг байhан юм. Үнгэрhэн намарhаа эхилжэ, эндэхи шубуушад үбэлэй үедэ нугаhаний үндэгэнүүдые микубиторти табижа, дальбаранууде абаха ажал эхилhэн байна. Тиигэжэ үнгэрhэн декабрь hарада нугаhаний 16500 дальбарые абаhаа байна юм. Мүн шэнэ жэлэй урдахана үшөө 8 мянган дальбараа абтаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1 Совхозой гурбадахи отделениин шубуушан Галина Кадырова дальбаранууда эдэелүүлжэ байна. 2. Отделениин шубуушай ферые даагша Михаил Дранскин шубуушан Полина Бяковатай ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэнэ.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ГҮҮРТЫЕНЬ КОММУНИСТ ХҮТЭЛНЭ

Борис Дмитриевичые мартаха хүмүүд олон байдаг. Нүгэтэ тэрээн тухай нигэжэ хөөрэлдэжэ байгаа бэлэй.

— Дроздов гэшэрнэй ехэл зоригтой хүн даа. Совхоздоо механизаторнар хүдэлжэ байха. Тарга хурилгын hүүлдэ мал шахан таргалуулаг гүүртые даажа эбаха!..

Нигэжэ дуулаад, өөртэйнь хөөрэлдэхэдэмни: «Юумэ хэнгүй байжа шададагүй хүмүн. Мүнөө технико hайн даа. Мастерскойдо эбэшахагүй hаань, юу гэжэ гэртээ hуухабиби. Манай совхоздо мал ажал дээрэ хүдэлхэ хүнүүдшье үсөөдөдог. Тиигээд лэ жэл бүхэндэ дирекциде ошожо, нэгэ гүүртэ даажа абаад, малай үбэлжэлтые үнгэргөлсэдгби, — гэбэ.

Борис Дмитриевич коммунист хүн. Тиимэл халаа совхозойнгоо табиhан зорилгые ойлгожо, хаана хэсүү ушар тохёолдоноб — тэндэнь шадал зэргээрээ туhалдаха гэжэ ороолдожо байдагынь элитэ. Тэд шадал зэргээрээшьеб бэшэ, харин хоёроо жэщэлтэ абахые хүсэнэ. Коммунистын зориг гэшэ эндэл харагдана бшуу. Нёдондо Борис Дмитриевич намарай хүдэлмэриин hүүлээр гүрэндэ тушаагаха малые шахан таргалуулхана даажа абаад, хашараг бүхэнее үбэлэй хүйтэн сагта хоногой мянган граммэр нэмэhэн байгаа. Мүрысөөндэ хоёроо түрүү абахаhань: «Энэ коммунистhаа жэшэ абагты» гэдэшье ханым газетэдэ бэшэгдэхэг, аймагай газетэдэшье нэгэтэ бэшэ магтуулhан байна юм. Тэдэгэн уулаажа хөөрэлдэхэбэ:

— Мүнөө жэлэ, баhал мал шахажа байна гүт? — гэжэ асуулгамнай:

— Тиимэл гүб даа, үшөө хүбүүмтээ хүдэлжэ байнаб. Октябрь hарын hүүлээр 113 эзэ хашараг тушаажа абаад, гүрэндэ даажа эбэхэ зорилгоотойбди. — гэжэ.

Борис Дмитриевичые коммунист хүн. Тиимэл халаа совхозойнгоо табиhан зорилгые ойлгожо, хаана хэсүү ушар тохёолдоноб — тэндэнь шадал зэргээрээ туhалдаха гэжэ ороолдожо байдагынь элитэ. Тэд шадал зэргээрээшьеб бэшэ, харин хоёроо жэщэлтэ абахые хүсэнэ. Коммунистын зориг гэшэ эндэл харагдана бшуу. Нёдондо Борис Дмитриевич намарай хүдэлмэриин hүүлээр гүрэндэ тушаагаха малые шахан таргалуулхана даажа абаад, хашараг бүхэнее үбэлэй хүйтэн сагта хоногой мянган граммэр нэмэhэн байгаа. Мүрысөөндэ хоёроо түрүү абахаhань: «Энэ коммунистhаа жэшэ абагты» гэдэшье ханым газетэдэ бэшэгдэхэг, аймагай газетэдэшье нэгэтэ бэшэ магтуулhан байна юм. Тэдэгэн уулаажа хөөрэлдэхэбэ:

— Мүнөө жэлэ, баhал мал шахажа байна гүт? — гэжэ асуулгамнай:

— Тиимэл гүб даа, үшөө хүбүүмтээ хүдэлжэ байнаб. Октябрь hарын hүүлээр 113 эзэ хашараг тушаажа абаад, гүрэндэ даажа эбэхэ зорилгоотойбди. — гэжэ.

Борис Дмитриевичые коммунист хүн. Тиимэл халаа совхозойнгоо табиhан зорилгые ойлгожо, хаана хэсүү ушар тохёолдоноб — тэндэнь шадал зэргээрээ туhалдаха гэжэ ороолдожо байдаг юм. Энэ нютагта урда сагhаа эхилжэ, эрэлхэг дорюун, ажалша, эмгэнэшэ хүнүүд шулуунай хурса эрмэг дээгүүр дэмжажа, эдэлсэг хүлинсагуудайнгаа ут эалган, мүнөөдөр хүрэтэр малда харуулhаhаар. Эдэнэй нэгэн аха заха бүрэл толгойтой, нютаг соогоо бултанда хүндэтэй, пенсионер Риччин Сыденович Сыдеев тухай хөөрэхэ дуран хүрэнэ бшуу.

Наhанайнгаа замые тэгшэ hайхаар жолоодожо яваhан хүнэй нэг шэрэ сагайшье шуурган, үүймэргүүд хубилгажа шадахагүй юм байна даа. Үндэр бэшэшье hаа, үрэгэн мүртэй, хүнгэн дорюун алхамтай хүн юм. Дала хүрэhэн үбэжөөлэй харуулhалжа байhан малайнь хашаа хорёо соогуур ябажа хэжэ байhан ашалыень харахадаа, одоошье танай зүрхэн баярлаhандаа, зангада ороhон шубуухан шэнги hүрэн. hүрэн байха. Малай байрлаhан дал хотон, хорёо хашаан, гүнзэгыгөөр малтаhан оло олон хоболнууд бултa үбгэжөөлэй гарэар хэгдэhэн. hүрилэгдэhэн үбшье өөрынь гарэар болодхэгдэhэн юм дан.

Үбэлэй үеын hула шаран үдэ багта үзэгдөөд лэ хадын салгуур хоргодошоно. Энээхэн зуурашье, мал бэлцэжэ садхаахаа ороолдохо байна бшуу. Тэд хаана яаhаа, долхэйн шаймал зүгhоо, жалгын аман бүхэнее хорон жабар үлдэгэд, бэрэг хүнэй тэсэхээр бэшэ байна. Угандхадаа, мүнөө жэлэй сагаа хүйhэндэ хүрэмөөр. Ехэ саанань орой намар бороо орожо, сагаантай холилдоод, мульhэн хуяг боложо хам хүрэшөө. Малай шэмхэжэ эдэелхэ арга байхагүй. Эндэ Ахын эрхэ байдалда үбэ албатаар хурдажа абаха зорилготойшье hаа, hанаhан hанаандаа хүрэжэ шадахагүй хэ юмши даа. Нимэ сагта малшан бүхэнэй hанаан малаа хайшан гэжэ үхүүлангүй ондо оруулхаб гэжэ арга хургаа бэдэрдэг.

— Мүнөө жэл сагагүй үбэр таналангууд үгы гэхэдэ алдуу болохогүй. Баягаашье hаа, гаи гасуурhаа болоожо, шэмхэжэ эдихэ хагдаа үгы бшуу, — гэжэ Риччин Сыденович үлэ мэдэг толгойгоо үргэжэ зуурна, үндэр хадануудай орой хайлдаи шэргэжэ, үнэрhэн он жэлнүүдэй арилшаhан долгинууд дээрэ онгосо hанаагаараа тамарна.

Элүүр эхэ бэе дээрэнь дайнай шуhаша шубуун hуужа, долгон шарха үлөөгөө. Зүүн Пруссиин Братислав хото абалсаhан, Дорнод Монголой тала дайдым Баян-Түмэн, Халхын-Голой харгынуудэ дээгүүр тооhо таталсаhан, трашшей, окопууд соohоо дайсанные магдэн ыммалсаhан Риччин Сыденовичэй үбсүүн дээрэ мүнөө Ленинэй орден яларгна.

Дайнай дүүрэхэдэ түрэл нютагаа бусажа ерэhэн Риччин Сыденович 25 жэлэй туршада мал дээрэ хүдэлжэ. hавлишаhаар хүдэлжэ ябаhан хүгшэнэйнгээ үнеэдэн hаажа тухашарнада hүүлэй арбан жэлэй туршада өөрөө үнеэдьмень hаажа гараа. Тинхэдэ аймагай социалис мүрысөөндэ шармайн ороолсожо, жэлhэн жэлдэ түрүүлжэ ябаа. Үбгэрөөшье hаа, залуу хүнүүдhэ дуруугүй, харин үлүүгээр ажаллажа түрүүлдэг байбэ.

Мүнөө үбэл Аха нютагта хүйн шэнгарна, ноябрь hараhаа эхилэн 30—35 градус хүрэтэр хүйтэн үнэ. Тинхэдэ нинтын малда үбэ тоншье хомор. Нэгэ толгой малда үбэн хүрэтэ 70—75 килограмм үбэн хүрэтэ бшуу.

— Самолёдоор ерэhэн тэмдэглэлэй шэмэг боложо hууhан, — гэжэ анар городhоо Аха хүрэн абаашагдаhан тэмдэглэлэй өөрынь үсэн «алтаннаар сэнтэй» болоожо, жэ уруу дуруухан дуугарха шэмэг болоошье hаа, зоригтой, эдэлсэг сооль дуулhашагүй түүдэгэй хүнүүд соробхилоод абаhан мэтэ болно.

— Малай ами абархын тулда, эдэлсэг шэмэг боложо hууhан, — гэжэ бургааhа сэбшэжэ унагаваа. — Риччин үбгэжөөл хэбтэhэн, гэжэ гайгаан hуха тээшэ хилэн ба гэ харааб абаа.

Мүнөө 34 толгой хашараг-бүхэн харуулhалжа байhан үбэн өөрөө зөөлэн альган дээрэ тэмдэглэhэн өөргүйгөөр ороолдожо. Үбэлэй шэрүүн утта нютагые дабажа гаhаа тамсэжэ байhаар.

Ш. БАНМИНОВ.

МҮРЫСӨӨНДЭ ШАЛГАРБА

«Улаан Ороншо» колхозодо декабрьмин 31-дэ Хонишолэй удэрбаяр ёнололой оршон байдалда үнгэргэгдөө. 1969 онойнгоо зунгуудые сегсолон гаргаад байхалаа, нимэ хонишодые эрхимэр нёдөөдө ажаллаа гэжэ мэдэрэ. Дүй мүрысөөтэй Бимбаевтанай гэр бүлэ 100 эзэ хонин бүхэнее 104 хурьга абажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэгдэ, ВДНХ-да ошохо тулеойгүй нютагаар шагнагдаа. Зуун эзэ хонинhоо 101 хурьга абаhан Н-Ц. Цыбикжапон хөөрөөн hуурида гаргаа, республикын мэргэжэ курортнуудай нэгэндэ тулеойгүй ачаргаа, путевкоор, гурбадахи hуурин эзэлhэн Б. Бимбаев мүн хэ үшөө болгоор шагнагдаа.

Энэ сугларhан хонишод колхозойнгоо сёолой байшангай, Иволгын больницын болон ажаhуудалай комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэ hайнные хүрөө.

Е. ДОРЖИЕВА.
«Улаан Ороншо» колхозой зоотехник.

„ЗӨӨЛЭН АЛТАНАЙ" ЭЗЭД

Түнхэнэй коопзеропромхозой ан үсхэбэрилдэг Фермын хүдэлмэрилэгшэд 1969 онойнгоо түсэбые гүцэлэн гүүргэhэн байна.

Адаар үнэгэ анги арбан гурэндэ тушаагаа түсэбэ саг болоорто... Бургуулхэнэ гадна, хүдэлмэрэй арганайнгаа шанар нилээд эмхидхэгдэнэ. Энэнь юунэй гэхэ, тус фермын хүдэлмэрилэгшэд харуулhалхаар даажа абаhан ангаа ороолдоотой hайнаар тэмдэглэнэ бшуу.

Энэхэн ан үсхэбэрилэгшэдэй дунда үнэнэй хүдэлмэрилэгшэ Л. Ешорова джалдаа эрхим амжалта туйлаа. Тэр hаруулhалда байhан үнэгэ бүхэнее 7 гулэ тулжүүлжэ, түсэбэй ёноор бэрэ үлдэгдэй 240 арбан тушаажа ааг, 287 эрхим шанартай арбан тушаагаа. Халтар хэрэ үнэгэнэй 226 гулэ-дые гарзагүйгөөр тэмдэглэнэ Д. Дабаева мүн ла горитойхон ялалта туйлаа. Гадна тэрэнэй тушаhан арбан эрхимэ гэдэгэнэ юм.

Гурэндэ анги үнэгэ арбан тушааха түсэбэ республикимнай ан үсхэбэрилэгшэд үлүүлэн дүүргэ — гэжэ, Бурвоенсоюзай коопзеропромхозой түсэбэлэгшэ Н. Гармаев мэдэгдэнэ.

П. КАЗАРИНОВ.

АХА НЮТАГАЙ АХАМАД МАЛШАН

Буряад ороноймнай баруун хойно Аха нютаг оршодог. Мунхэ-Сарьдагhаа эхилэд, Орохо-Боомо хүрэтэр эмжыhэн сахир хада уулануудай үйтан хабшуу жалга үбшажа ажаhуудаг Ахын зон үбэл, зунгүй адууhа малаа харуулhалжа, сүлөөтэй сагтаа ам гүрөөhэ агнажа түбхинэн hуудаг юм даа. Энэ нютагта урда сагhаа эхилжэ, эрэлхэг дорюун, ажалша, эмгэнэшэ хүнүүд шулуунай хурса эрмэг дээгүүр дэмжажа, эдэлсэг хүлинсагуудайнгаа ут эалган, мүнөөдөр хүрэтэр малда харуулhаhаар. Эдэнэй нэгэн аха заха бүрэл толгойтой, нютаг соогоо бултанда хүндэтэй, пенсионер Риччин Сыденович Сыдеев тухай хөөрэхэ дуран хүрэнэ бшуу.

Наhанайнгаа замые тэгшэ hайхаар жолоодожо яваhан хүнэй нэг шэрэ сагайшье шуурган, үүймэргүүд хубилгажа шадахагүй юм байна даа. Үндэр бэшэшье hаа, үрэгэн мүртэй, хүнгэн дорюун алхамтай хүн юм. Дала хүрэhэн үбэжөөлэй харуулhалжа байhан малайнь хашаа хорёо соогуур ябажа хэжэ байhан ашалыень харахадаа, одоошье танай зүрхэн баярлаhандаа, зангада ороhон шубуухан шэнги hүрэн. hүрэн байха. Малай байрлаhан дал хотон, хорёо хашаан, гүнзэгыгөөр малтаhан оло олон хоболнууд бултa үбгэжөөлэй гарэар хэгдэhэн. hүрилэгдэhэн үбшье өөрынь гарэар болодхэгдэhэн юм даа.

Үбэлэй үеын hула шаран үдэ багта үзэгдөөд лэ хадын салгуур хоргодошоно. Энээхэн зуурашье, мал бэлцэжэ садхаахаа ороолдохо байна бшуу. Тэд хаана яаhаа, долхэйн шаймал зүгhоо, жалгын аман бүхэнее хорон жабар үлдэгэд, бэрэг хүнэй тэсэхээр бэшэ байна. Угандхадаа, мүнөө жэлэй сагаа хүйhэндэ хүрэмөөр. Ехэ саанань орой намар бороо орожо, сагаантай холилдоод, мульhэн хуяг боложо хам хүрэшөө. Малай шэмхэжэ эдэелхэ арга байхагүй. Эндэ Ахын эрхэ байдалда үбэ албатаар хурдажа абаха зорилготойшье hаа, hанаhан hанаандаа хүрэжэ шадахагүй хэ юмши даа. Нимэ сагта малшан бүхэнэй hанаан малаа хайшан гэжэ үхүүлангүй ондо оруулхаб гэжэ арга хургаа бэдэрдэг.

— Мүнөө жэл сагагүй үбэр таналангууд үгы гэхэдэ алдуу болохогүй. Баягаашье hаа, гаи гасуурhаа болоожо, шэмхэжэ эдихэ хагдаа үгы бшуу, — гэжэ Риччин Сыденович үлэ мэдэг толгойгоо үргэжэ зуурна, үндэр хадануудай орой хайлдаи шэргэжэ, үнэрhэн он жэлнүүдэй арилшаhан долгинууд дээрэ онгосо hанаагаараа тамарна.

Элүүр эхэ бэе дээрэнь дайнай шуhаша шубуун hуужа, долгон шарха үлөөгөө. Зүүн Пруссиин Братислав хото абалсаhан, Дорнод Монголой тала дайдым Баян-Түмэн, Халхын-Голой харгынуудэ дээгүүр тооhо таталсаhан, трашшей, окопууд соohоо дайсанные магдэн ыммалсаhан Риччин Сыденовичэй үбсүүн дээрэ мүнөө Ленинэй орден яларгна.

Дайнай дүүрэхэдэ түрэл нютагаа бусажа ерэhэн Риччин Сыденович 25 жэлэй туршада мал дээрэ хүдэлжэ. hавлишаhаар хүдэлжэ ябаhан хүгшэнэйнгээ үнеэдэн hаажа тухашарнада hүүлэй арбан жэлэй туршада өөрөө үнеэдьмень hаажа гараа. Тинхэдэ аймагай социалис мүрысөөндэ шармайн ороолсожо, жэлhэн жэлдэ түрүүлжэ ябаа. Үбгэрөөшье hаа, залуу хүнүүдhэ дуруугүй, харин үлүүгээр ажаллажа түрүүлдэг байбэ.

Мүнөө үбэл Аха нютагта хүйн шэнгарна, ноябрь hараhаа эхилэн 30—35 градус хүрэтэр хүйтэн үнэ. Тинхэдэ нинтын малда үбэ тоншье хомор. Нэгэ толгой малда үбэн хүрэтэ 70—75 килограмм үбэн хүрэтэ бшуу.

— Самолёдоор ерэhэн тэмдэглэлэй шэмэг боложо hууhан, — гэжэ анар городhоо Аха хүрэн абаашагдаhан тэмдэглэлэй өөрынь үсэн «алтаннаар сэнтэй» болоожо, жэ уруу дуруухан дуугарха шэмэг болоошье hаа, зоригтой, эдэлсэг сооль дуулhашагүй түүдэгэй хүнүүд соробхилоод абаhан мэтэ болно.

— Малай ами абархын тулда, эдэлсэг шэмэг боложо hууhан, — гэжэ бургааhа сэбшэжэ унагаваа. — Риччин үбгэжөөл хэбтэhэн, гэжэ тусгай сагаан hуха тээшэ хилэн ба гэ харааб абаа.

Мүнөө 34 толгой хашараг-бүхэн харуулhалжа байhан үбэн өөрөө зөөлэн альган дээрэ тэмдэглэhэн өөргүйгөөр ороолдожо. Үбэлэй шэрүүн утта нютагые дабажа гаhаа тамсэжэ байhаар.

Ш. БАНМИНОВ.

ПОССОВЕДЭЙ ТООСООН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Албан зургаануудай мэхэлтэй коммунально-гэр байрыг контроллоодуудай худалмэри тухай, В. И. Ленинэй ойн баярай угтамжада хараалаан хамжэ абуулганууудай дүүргэлтэ тухай, СМУ-8, ЖБИ заводой худалмэришэдэй соёлой, ахайуулалай талаарнь ньигалга гүдай—нимэнүүд асуудалнуудые посёлково Совет дэй хүүлэй сессинүүд дээрэ зубшон хэлсэгдэ. Абтаан тогтолнуудай дүүргэлтэй хойнобоо хинан шалгаха, эмнэлгэй нихидэлэй худалмэри абуулга дээрэ Советэй гүйсэдхэх комитет, саг үргэлжын комиссинууд, олонхи депутадуудай эдэбхитайгээр хабаадалаг. Нютагтахи промышленнэ болон барилгын предприятинуудай түсэй цехэлдэрнэ ажалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ посёлково Советэй хубитань бии. Ажалшадай хэрэглэмжэ, гэр байдалай, соёл гэгээрэлэй хэрэглэмжэ хангахын тулада посёлково Совет ехэхэн анхарал хандуулна. Нинта-эмхидхэлэйнгээ худалмэри улам үргэдхэхын, бүри лиш охотэй болохын тулада посёлково Советэй гүйсэдком ажалшадай байн дурадай эмхинүүдые: арадай дружина, нухэлэй сууд, эхэмэрнүүдэй, пенсионернүүдэй совет-үүдые шадамараар хараглана. Нигэжэ Селенгын посёлково Советэй (Кабанскын аймаг) ажал абуулгын байн талынь тэмдэглэхэмэ хамта, республикын Министрнүүдэй Совет олохон дутаталнуудые элирүүлэн байна.

Селенгинск посёлогто бүгэдэнийгэн найман жэлэй һуралсал тухай хуули һуулаар бэлүүлэгдэнэ. Худалмаринхан залуушуулай үдэшын һүргүүлиндэ 200 хүн һураха аад, 180 гаран хүн һуралсана. Гэхдэй хамта посёлогто найман бэ арбан жэлэй һургуули хүүргэгүй 170-аа хубууд, басагад бии. Залуушуулые һургаха, мэргэжэл олгуулха талаар тодорхой хэмжэ абаха хэрэгтэнь посёлково Советэ туна дэмжэлгэ шухала гэжэ тэмдэглэдэг. Арал зонхие гэр худалалайнь, эмнэлүүлгынь талаар хангаха талада мун зарим тэдэ дутагдал үзэгдэнэ. Эдэ болон бусад тухайдань зургаагдажа мэхэлгэгүй асуудалнуудые зүйлэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжэ абуулганууд ые хараалыгнь посёлково Советэй гүйсэдкомой туруулагша нүхэр Л. М. Жилинние Министрнүүдэй Совет уилгалаа.

А. ШИГАЕВ.

ТАСС-ай КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ:

200 МЯНГАН КИЛОВАТТ НЭМЭГДЭ

КАЗАНЬ. Татарай эмшэ хүсэнэй системэ эдэ удаанууудтэ эмшэ хүсэ нэмэжэ абай. 200 мянган киловатт хүсэтэй делоолохи электроблок Заинска ГРЭС-тэ хабсаргаглаа, туршажа үзэгдоо. Тарэнэй агрегадуудай хүсэн бүхэлдэ 1 миллион 400 киловатт болобо.

Татарай энергетикын эгэл томо предприятиэ хүсэгэ нэмэжэ үргэлжэлөөр. 1971 оной эхэнтэ тус тустаа 200 мянган киловатт хүсэтэй 5 агрегат ашаглалгада оруулагдаа юм. Тинхэдэ эн ГРЭС Европодохи эгэл томо станциинуудай нэгэн болохо.

А. ДЬЯЧЕНКО.
(ТАСС-ай корр.).

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД ЖЭРЫЛДЭН БОДОНО

ГРОЗНЫЙ. Айл бүхэндэ, ямаршэ гэрэ байшэр бүхии, тиймэ типтарэ Шэнэ жэлэй найр ямар нэмэ нумэ дэлдэг гэжэй? Харин бүхы республикань байндэрые зиаргэр үгэтэй? Эдэ үнэрэ олон шэнэ зүйлнүүдые олуулгэй байнэй. Чечено-Ингушетиин промышленна карт; дээрэ оруулагдаан тэдэнэй гурбан шэнэ барилгые абаад үзэе.

Хэдэлгэ хэнгэрэй нинсэл хэтын индустриалнэ хэйнэрэй (хэмэ, бетонбоо бүрилгэн) сэ барилга болхондоо. Энэнь орон дотоорэй эгэл томо нефтехимическэ барилгануудай нэгэн болохо газофракционно түхэрэлгэ гэжэ. Эдэ хэмэл каучук, бензин, мун гэлэнэ тулиие үйлдэбэрлэхые тула шухала туулиие үйлдэбэрлэхые гаргалгаа бии юм. Шэнэ жэлэй туруушын нэрэ сээ эгэл туруушын продукци үйлдэбэрилэгдэн гаргалгаа.

Аргун гэжэ промышленна хэтын хажуу тээ үйлдэлэрнин системнүүдэй тумэр-бэтон хэрэгсэл бүтэмэ гаргаха завод ашаглалгада оруулагдаа. Тэдэ байжаруудэй Чечено Хойто Кавказай бүхы барилгануудые хэрэгсэлэр хангаха юм.

Грозный. Малгобек хотынхуудай үлэ гурбадаан нүүрэ эмэлгэ республикын нефть абадаг туй—Карабулак хотодо бүхы ерэнные нэмэгдүүлэг шэнэ зүйл бии болоо. Нефтякин скважинануудые гүрэмнөөр үрэмдэхэ хэрэглэдэг хуурай реагентнүүдые үйлдэбэрилэн гаргаха завод эндэ баригдаа. Тарэнэй продукцие ороной газар үрэмдэгдэ бүхы скважинануудые хүлээнэ.

Г. НАСОНОВ.
(ТАСС-ай корр.).

ХЭН ХОЁР ЗУУН МИЛЛИОНДОХИ ПАССАЖИР БОЛОХОБ?

ЧЕБОКСАРЫ. Чебоксарын троллейбусна паркда Шэнэ жэл болоорнэ үрид «хүрэжэ ерэхэ». Хэн зунние доохэ жэлэйнгээ түсэй дүүрэлгэн коллективай гэмдэг болгон, ёлко посообо. Хамтадаараа 94 километр утатай 7 маршрудаар гүйлдэдэг, айтай зохид нэгэ машинада нүүжэ эртын найлшаг ерэ гэлээ.

Үргэн ехэ промышленна хотын холбоо районуудые троллейбусай линиинүүд холбоо. Троллейбусуудта худалгаатай гаднагай ажал заводуудые болон фабрикануудта худалмэрнин хэлэлгэй эмхидхэ бэ дүүрэхэ түсхэй графикэй ёноор Чебоксарэй городой транспортнэй хэнүүдые зоохидоо сабиридагаа ушарые усадхаха арга олгоо.

Шэнэ жэлэй туруушын үдэр троллейбусуудай нэгэн соонь хоёр зуун миллиондохи пассажир—тус предприятиин тэбан жэлэйнь эжал абуулгын дүн болохонь.

А. СТУДЕНЕЦКИЙ.
(ТАСС-ай корр.).

БҮХЫ ДАБХАРНУУДТАНЬ ХҮГЖЭМ ЭЗДЭЛНЭ

ИЖЕВСК. Ижевскэ хүгжэмэй училищин олдоо хэрэстэй болоо. Городэй тоё байхаа хиндагаануудай нэгэнэ барилгэлэн дурбан лаохар шэнэ байшан соо училищин нүүжэ орооо.

Классай олон комнатанууд, хоолнуудэ, залуучуудэ соонь скрипкэ, баянай абаан дуулдажа, фортепьяниин аккординуудэ, дуушалай эллганууд хэлэлнэ.

Хүгжэмэй училищин шэнэ байшан (тэндэнь 400 үхибүүд нуурахаар хараалагдаанхай) ойрын жэлнүүдтэ ороо болгэтэй залуушуулые хөёр дахин олноор абаалгаа болохо. Хүгжэмэй училищине дүүргэгшэ республикэ дотор олон хэрэтэй. Тус республикын городууд болон худэо нютагуудта үхибүүдэй ба удэшын хүгжэмэй 27 нүүрэгүүдэ нэгдэнхэй. Худэогай, профсоюзуудай клубууд, соёлой байшангуудэ болон орденуудэ мэргэжэлтэй-хүгжэмшэдые хүлээжэ байдаг.

Л. ДАНИЛОВ.
(ТАСС-ай корр.).

ХОЙТО ЗҮГЭЙ ХҮШЭР ХАРГЫГААР

Чукотско национальна округто, Магаданай областиин Хойто-Эвенскэ райондо оро үсхэбарилагшадай нүүжэ абадаг, ан гүрөөбэ ба далайн амиталые олоборилдог аргуушадай, полярнигуудай үбэлжэдэг холын Хойто зүгэй шэрүүн уларилые хараада абажа, бодзорнёо үрид эндэ хүн зоной тоо бүридхэл хэгдэ. 400 шахуу бүридхэлшэл энэ ехэ худэлмэридэ хабаалалсаа.

(ТАСС).

ЭЛЕКТРОПОЕЗД ТОМСК ТЭЗШЭ ЗОРИБО

Ороной униинэй хотые Транссибирск ехэ харгытай холбогдог Тайга—Томск гэжэ тумэр замай электрэй хүсөөр хангагдаан участок ашаглалгада оруулагдаа. Поездуудай энэ участогаар абаха сагынь 2 дахин хоробо.

(ТАСС).

ЯХАДАЙ ГАЛНУУД ЯЛАРНА

Яхадай электростанциинуудэ 1 миллиард үлүүтэй киловатт-час электроэнергиэ гэхэ гү, али 1969 онтой жэнгэл, 26 процентэр ехэ электрэй эмшэ үйлдэбэрилэн гаргаха байна. Республикын промышленность ба худэо ажахы электрэй эмшэ хүсөөр жэл ороо тулам эдбэ ехэдэ хангагдана. Хүн зоной хэрэгтэй хэрэглэмжэ, электрэй нэмэгдэ хэрэглэмжэ ехэнэ гэ юм.

(ТАСС).

ТУВА МОСКВАГАЙ ТЕЛЕДАМЖУУЛГАНУУДЫЕ ХАРАНА

Тувагай АССР-тэ Шэнэ жэлэй урдахана «Орбита» гэжэ станци эмшэлэлгэдэ үгтөө. Республикын нинсэлэй хэнэ Кызылай, мун ойрэ тойронхи хотонуудэ ба худэо нютагуудай эмшэлэл Тувагай телевидениин дамжуулганууд ые гаг үргэлжэ харана аргатай болоо.

(ТАСС).

Аджарийн АССР-эй ажахынуудэ жэл бүри цитрусова ургамалнуудай баян ургаса хуряадаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Батумийн районой Махинджаурска совхозой худэлмэришэд ургасаяа хуряажа байна. Наада таладань совхозой зургаадахи бригадын худэлмэришэд Анна Стратиенко, Изольда Мачавариани.

ТАСС-ай фотохроникэ.

ҮРГЭН ТАЛЫН ШЭНЭ ДУУН

Тэзэгэн бая манай нютагай бэлитэй хубууд Базар Цыренжапиев Ким Базарсадаев хоёр манай колхозой соёлой байшан соо Цокто-хангилайхидтай уулзаһан байна. Эдэ хоёрой ойлгэ тухайдаа хоорэжэ байхалань, миниий бэшэ, айхабтар гоё хоолойтой Базарсада Ивановай (Кимой эсэгэ) дайнда мордоһон тухай эжэлуулгүй лосоом орохо юм. Лайнаа бусаа аалгуй байгаа. Мунөө мэнэ абаа наа, наадаа табина алхажа абаха наа. Кимэй дуу дуулажа байхыень шагнаха бүрэн эсэгынь нрагуу гоё хоолой шохэндэм дуулдаһан шэнэ болоно, тиигэд эсэгэ хубуун хөёрой хоолойе жэшэхэ, сагуулха дуран туһагуй хуряхэ юм.

Эдэ хоёр Цокто-хангилайхидта ажэбэйдал, хажэ байһан ажал тухайдаа зоорэжэ үгөө. Харин олон гурэнүүдэр ябаһан Ким Базарсадаевнаа хунуул ехэ олон асуудал бурдна.

Эдэ хоёрой хажэ байһан ажалаар хунуул һонирхоно. Хүн зоной олоорөө сугларһан гээнэнь аргагүй. Манай нютагайнхид зужэг наада, концерт табихала сохэр һонирходог, ооһэдэошые уран һайхаанай самодеятельностьда ехэ дуратайгаар хабаалдаг гуримтай.

Ажэбайталайнгаа улам һайжарха, баяжаха бүри хүн зоной уран һайханда дуратай болоно, колхозниггуудай культурна эрилтэ улам үргана. Сэхэнь хэлхэдэ, мунөө манай хонишод, жэшээнь, Гончик Очировайхние гү, али Галдан Галсановайхние, үгэнэ наа ондоо малшаниие радио шагнаал, газета унгаал, тиигэд гээ байгты гэ наа, гомдохоохэт. Эдэнэй сэдьхэл сэнтэжэ, сэжэнень баярлуулжа малада юмэн хэрэгтэй. Бэрэ юрьеной, тулыурхан номернуудтай концерт, түүхэй барадтай зужэгоор эдэнэрэй сэдьхэл хапаахагүйш. Болоодоо үзэмэл даа. Эдэ нухэдэй хонишодой томодхогдоһон отарануудта худалдаг, шлакоблогоор баригдаһан дурбан таһалгатай (ванматай) байрануудтай, ямаршэ тосхон, нүүринуудта, городтошые нүүдаг айлнаа дуулуугүй байра байдалтай, һайн мебель, барадтай, зосоонь ариг сэбэр гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нимэ айлнуудта — малшадайда мунөө үеэн хубсаһа хунаршье, эн хэрэгсэлшье олоно болоно. Яагаа һайрхуу туруулгыш гэжэ гээд хунуул бү һанууган. Колхозой ажал хэрэг, тэрэ тоодо колхозниггуудай ажабуудал, байра байдал тухэрхэ хэрэг ганса туруулгыш хүсөөр бүтэдэг бэшэ, харин улад зоной хүсөөр, ороддолго шадабардар бүтэдэг ха юм. Юрын колхозниггуудай ажабайдалай, тэрэнтэй хамта тэдэнэй оюун бодолой үндэнөөрөө хубилные харуулха хүсэлтэйб. Нуб гэхэдэ, манай колхозниггуудай ажабайдалда болоһон бэ хубилалтануул хадаа урдань эрлиг байһан Агын талын, тэрэнэй арал зоной байдалда болоһон хубилалтануудай багахан хубинь мун гэжэ тэмдэглэхэхэ һанаһаб. Буряад зон шэнэ байдал туһайдаа хонгёё дорюунаар дуулдаг болонхой гээнэ. Эдэ бүгэдэн багша Ленинэй сурталһаа үндэһэтэй гэжэ тэмдэглэхэл бөөрөө тэмдэглэнэбди.

Һуулай жэлнүүдтэ культурна хүгжөөхэ, колхозниггуудай ажабайдал һайжаруулха хэрэгтэ манай колхозой правлени, партийна организаци ехэ һаналаа табиһан байна, мунөөшые табиһаар. Сэбэ культура хүгжөөхэн тулада тэрэнэй материальна баазаа байгуулха шухала гээнэ ааб даа. Нуулай үедэ энэ талаар горитой ёомин хэгэлэн байна. 600-аад хүнэй нуурилай соёлой байн байшан баригдаһай. Хүгжэмэй бүхы инструментнүүд (фортепьяноноо эхилэд) бии, духовой, струнна оркестрнүүдые абаһамди. Хүүгэдэй хүгжэмэй нүргүүлиин филиал манай колхоздо байгуулагдаһан худалжа байгаг. Эдэ бүгэдэн соёлой худалмэри һайжаруулха хэрэгтэ яаһала тулхиеэ болоожо үгэнэ байна. Худоогай уран һайханай самодеятельностиин аймагай, округтой хараланда манай колхозой коллективиин шалгардаг, туруу нүүрнүүдэй нэгые эзэлдэг юм. Уран һайханай коллективтэ 60-аад хүн байдаг.

Эдэ жэлэй эхиндэ округтой түй Агинское тосхондо манай колхозой культура, искусствын удэр үнэгэгдөө нэн. Манай уран һайханай самодеятельностиин коллектив ехэ болдохэлтэй ерэнэн байна. Нимэ хэмжэ ябуулганууд халаа хүн зоной оюун бэлиг улам хүгжөөха, олонитын соёл болбосорол дэшэлэгдэхэ хэрэгтэ ехэ туһатай гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нимэрхүү хэмжэ ябуулганууд хүн зоной уран һайханай, культура дэшэлэгдэхэнэ галпа, хүнүүдые коммунис ёёрөө хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шаартай гэжэ тоолодогби. Энэнэ хөёр жэшэ дурдая.

В. И. Ленинэй 100 наһанай ойдо зорюулагдажа, манай Цокто-Хангилайда эрхим дүүнүүдэй конкурс үнгэргэгдөө нэн. Коммунизм байгуулжа байгаа совет арадай ажал хэрэг магтан дуулаһан 200 гаран дүүн энэ конкурсто ороо нэн. Манай ороной олон республикануудэ, хизаарнуудэ, областьнуудай композиторнуудэ, поэдуудэ ооһэдыгоо зохёёлгуулдые манда альгаэһэн байна. Тэдэнэй дундаа Буряадай республикын олон композиторнуудэ, поэдуудэ байдлаа нэн. Конкурсда ороһон дүүнүүдые шагнажа үзэлгэн хэдэн удэр соо үргэжэлөө. Хани барисаае, совет хүнние магтаһан дуунуудэ хэдэн удэр соо Хангилай талаар эзэлэе. Энэ ушар хадаа манай Цокто-хангилайхидые ехэнэ баярлуулаа. Юундэб гэхэдэ, энэ конкурс гансахан дуу хүгжэмэй байндэр болохоёо гадна, ленинско национальна политикын илан мандаһанай бодото бэелэлые, манай ороной олон ондоо үндэнэ яһатанай эха дуугэй хани барисаанай улам бэхижэжэ байһые гэрэлэлгэн байна. Энэ конкурсдо бэлигтэй композитор Базар Цыренжапиев поэт Даша Дамбиев ороһ түрүү нүүрэ эзэлжэ, лауреат болоо нэн.

Мун манай нютагта үнгэргэдэгдэн «Халуун Балтада» зорюулагдаһан удамые колхозниггуудай марадагтуй ёнотой. Шэнэ городой Железнодорожно районой делегаци манайда айлшалжа ерээ нэн. Нигэжэ худалмэришэн энгийн тулеолгэшэ колхозниггуудэ хөёрөй удэшэ хүхюунэр, һонирхолтойгоор, худалмэришэн энгийн, колхозно тарилшадай холбоо барисаанай һайндэр болон ушарое нэн.

Колхозой партийна организаци, правлени агуу багшын ехэ ойлгэлдэжэ байна үедоо колхозойгоо экономико улам хүгжөөхэн тулада ехэ худалмэри ябуулхатана хамта үйлэдбэрин культура дэшэлүүлхэ, колхозниггуудай ажалай эрхэ байдал, ажабуудалыень улам һайжаруулха ехэ хэмжэнүүдые абажа байна, сашалгашье абаха. Энэ ойдо зорюулан абаһан социалие үлгануудай ёноор барилгануудэ бодхоогдожо байна. Жэшээнь, колхозой центрэ баинтай, хубсаһа хунар угаадаг комбинат (баино-прачечная) ашаглалгада үгтөхэй. Уурадаар дулаасуулгаг байрын олон гэрнүүд баригдаа. Малай томодхогдоһон бригадануудта шлакоблогоор баригдаһан арба гаран байшан (4-4 таһалгатай, панел таһагтай) ашаглалгада үгтөө. Унталгг таһалганууудтай, ушалгын эдлиуудтай 3 полевой стан нүүдэй жэлнүүдтэ баригдаһан байна. 1970 он болотор бүхы малшадаа нимэ һайн байшангуудта оруулха зорилготойгоор ажал ябуулгадажа байна. Колхозой экономикын улам хүгжөөһэнэй, тамга шалгалтай болоһоной ашаар нимэ хэмжэлгүй хурьһэндэ тэсэмэйгээр урагша шадаха саглуул мэдэдые тарижа урэуулхын тула Казахстанай модо тарилга эрдэмтэй эртэ урда сагай эдэ мододые хэрэглэхээр хараалаа. Хахалаһан шэнэ газарай хурьһэ хобто улездэг таһан галзуу шанга балхи түрөөр хэлаарлалсэда гүйлгэ эртын эртэ сагнай [illegible] сэнэн шухаг эдэ мододые ноёор ногуулха шэнэ олон [illegible].

Т. ГАНЖА.
(ТАСС-ай корр.).

Алма-Ата.

ЗАЛУУ БАГШЫН НАМТАРАЙ ХУУДАҺАНУУД

Би Любовь Николаевна Радна-евае үнэнэй танихаб. Миний педучилищин дүүргэжэ абахада, Любо эхин курсда һурадаг һэн.

Хэдэн жэл үнэрэйн хойно педучилищиин студентнэрэй педпрактикые хүтэлбэрилхээ. Улаан-Удын нэгэдэхи интернат һүргүүлиндэ онодог болоходоо, Любо бэшэ, харин «Любовь Николаевна» гэжэ нэрэ алдартай багшын класста туладахадаа, хуушанайнгаа танилтай уулзаа нэн бэлэб.

Любовь Николаевна педучилищин дүүргээд, хэдэн жэл худалһэн хойноо, буряад интернат һүргүүлиндэ ерэ. Тинхэдэ ород, буряад хөёр хэлэндэ тэгшэ һайн бэлэдэг, бага классай үхибүүдэй хэлые мулиходоо шадамар байгаа.

Һүргүүлиндэ худалхэ зуураа, пединститутда һуралсадаг, үшэ хажуугаарнь иностран худалмэрнэй эдэбхитэйгээр хабаалдаг һэн. Жэшээнь, хөёрдохи класста үзэхэ буряад хэлэнэй ном зохёёхо конкурсдо хабаалцаа, хөёрдохи шанда хүртөө болэй. Баяа Москвада болоһон түбэй педагогическа уншалгануудта хабаалдаа, литературна хэлэ шудалха хэрэгтэ үсэ бажуулгын удха шанар тухай элидхэл хэһэн юм.

1969 ондо ород хэлэнэй мэдээжэ методист К. А. Олзоевтой хамта буряад нэгэдэхи класста шэнэ программаар үзэгдэхэ ород хэлээр уншаха ном зохёёжо гаргаа. Тэрэнние ород үзэгдэлөө үзэжэ дүүргэхэдэ, багшуул уншадаг болохо юм.

Тэрэ уншалгын номоор яажа худэлхэб гэһэн методическа заабари Радиаева зохёёжо, багшанарта туһаламжа болгон хэблүүлэб. Мунөө үсэн тэрэ номдоо тааруулан, дидактическа материал суглуулна зохёёно. Тэрэнь бабал хэблэгдэжэ, буряад һүргүүлиндэй багшанарта туһаламжа болгогдохо бэзэ гэжэ һанагдана.

Нигэжэ худалжэ байхадань, оюрынь хэшээлнүүдэ методическа талаараа һайн шанартай гэхэ гү, али алдэб онол арганууддаар баян байдаг. Тиимэшье байгаагүйдөө арганьгүй, юуб гэбэл, хүн гэжэ нэгэ юумэ шинжэлжэ, алдэб асуудалнуудтай харуулб бодорлол ябахадаа, ходоодоо нэдэн үргэдэг ба юм. Һуулай жэлнүүдтэ шэнэ онол арганууде бодорлолгые хажуулгаар, хэшээлнүүдтэ техническэ хэрэгсэлнүүдые шадамараар хэрэглэжэ һурал.

Тинхэдэ Любовь Николаевна олоһон, мэдэһэн юумэсэ нюуса болгон «сибиргэлдэ» абадагүй. Оюрынгоо мэдэхэ юумые хүнтэй хубаалдажа, мэдэхэгүй наа, хүн боо һуража, нухэдэйнгоо ажалай һайн талыень хэлан абажа ябаһан ба багша алдэб онол арганууддаар баян байдаг гүб даа.

Жэшээнь, декабрь соо Улаан-Удэдэ үнэрэгэдэһэн Сибирь болон Алас-Дурнын ород хэлэнэй багшанарай зональна зублөөн дээрэ ород хэлээр уншалгын хэшээлнүүдтэ техническэ хэрэгсэлэй үүрэг тухай элидхэл хэжэ, сугларгшадые һонирхуулаа. Тэдэ ноёроо шье олон багшанарай элидхэлнэ, үгэнүүдтэй хэрэгтэйгээ абаһан байна.

Би Любовь Николаевнаагай олон хэшээлдэнь ородог аабаб даа. Жэшээнь буряад үхибүүдэй ород хэлые хурсэ болгохын тула үрэн уншалга хэрэглэдэг. Һуулыень «залгингүй» ород үгэнүүдые зубөөр, сэбэрээр, тодоор үгүүлжэ һургаха хэрэгтэ шуудэгүүд ехэ удха шанартай. Л. Н. Радиаевагай шабинар шүлэг уншахадаа ябаһан тотинууд

Мунөө жэлэйнь шабинар—дурбэ дахи класста. Нэгэдэхинээ эхилжэ тэдэнээ һургахадаа (хөёрдохиёо бүлэг һурагшадые дурбэдэхине дүүргүүлхэнь), һурагшадайнгаа хэлыень хурсадхаха худалмэри ябуулаа.

Уран хурсаар уншуулжа үхибүүдые һургахын тула ооре һайнаар уншажа шадаха, эрхим жэшээ харуулха шухала. Тиимэһээ Любовь Николаевна нэн түрүүн шүлэгые ооре уншажа харуулдаг. Шүлэгэй удхаһаа дулдыдан, дуугаа һула гү, али шанга, баяртай гү, али шогтой, уургай гү, али уйдхартай болгон уншаад, тэрэнээ магнитофон дээрэ бэшэжэ абаад, шабинартаа шагнуулха. Тэрэниень үхибүүд шагнаад, һажаалдан уншаха. Үхибүүдэй уншаһые магнитофон дээрэ бэшэдэ шагнуулжа, алдуу дутууень олгуулдаг. Энэнь үхибүүдэй шэхэ һоноржуулхада тон ехэ удха шанартай.

Шүлэгүүдые ураар уншуулжа һургахынгаа хажуугаар хумүүжүүлхы шанарыень багша мартадаггүй. Жэшээнь, нэгэтэ С. Маршагай «Сэгэлэгтэй тэмдэгүүд» гэжэ шүлэг дээрэ класстаяа худалһаень мартадаггүйб. Нэн түрүүн оролто хөөрэлдөөнэй үедэ ямар сэгэлэгтэй тэмдэгүүдые мэдэхэ болоһоо, алинниинь ямар удха шанартайб гэжэ толгой соогоо үхибүүд һэрэгэбэ. Һуулэрнь багша ооре магнитофон дээрэ уншажа үгэбэ. Удхаарнь хөөрэлдөөн болоод, үхибүүд уноохи шүлэгээ аман соогоо уншаба. Тэрэнэй удаа — шангаар уншалгаа. Тэгэхэлэй уншалгын һүүлээр уран гоёор уншаха худалмэри хэгдэ һэн.

Залуу багша заочноор институт дүүргэжэ, дээдэ эрдэмтэй болоноой. Гэбэшье эхин классуудаа һалаха дурагүй байгаа хэ юуб гэбэл, бишыхин үхибүүдтэй тон бэлээр үгээ ойлгодоодог юм. Тиимэһээ «саашадашье багшуултаяа худалхэб даа» гэжэ тэрэ хэлэдэг.

Үшөө нэгэ һонирхолтой ушар юуб бэ гэхэдэ нимэ. Любовь Николаевна ооре буряад бэшэ. Эсэ гэнэ — хитад, эхэнь ород. Бүлэдөө хөөрэлдэдэг хэлэнинь — ород.

Харин эхэнээ туроэнөө хэйшо буряад һуринда удэжэ, буряад һүргүүлиндэ һураа. Тиимэһээ буряад хэлэн тэрэнэй хөёрдохи туралхи хэлэнинь болонхой.

1956 ондо педучилищин буряад таһагые дүүргэжэ гараа нэн. Тэрэ гэнээр Любовь Николаевна буряад классуудта ото шахуу худалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА.
педучилищин методист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Н. Радиаева.

Соёлшод—малшадта

ХАЛУУН АНХАРАЛААР

Селенгын аймагай, Юроо, Сэлэн-Дүүжэ, Үбэр-Зэвхэй, Нөёхон, Загастай болон бусадтые нютаг-голнуудаар олон ехэшье, багашье малай гүүрэ, отаранууд, фермнуудэ бии юм. Эдэ гүүрэ, отара, фермнуудта ажалладаг худалмэрилэгшэдэй соёл культурын эрилтые хайшан гэжэ дохиоор хангахай гэһэн асуудал аймагай Советэй гүйсэдкомой соёл культурын таһагай худалмэрилэгшэдэй һанаень саг үргэлжэ эзэлдэг. Юуб гэхэдэ, аймагай малшадай олонхи хубинь соёлой талаар хангалгада бүлта дээрээ айлгүй үлэжэдэг байна. Тиимэһээ тон харюусалгатай мэ худалмэрние эрхилэх хүнүүдтэ шанга эрилтэ табиха, энэн тушаа хэжэ байһан ажалыень шалгажа, хэрэгтэй саглань туһаламжа үгүүлжэ, зубшоол заабари үгэжэ байлын тулада аймгуйсэдкомой соёл культурын таһагай дэргэдэ уран һайханай совет эмхидхэгдэнэ.

Нимэ тусгаар совет бии болгогдоёоор һара үлүүтэй болоо. Үнэрэйн саг соо юун хэгдэб, уран һайханай советэй шинидхэбэринүүд ямаршэ бэелүүлэгдэнэй?

Тоёой тосхон. Надежда Галдановна Радиаева Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой клубые даадаг. Надежда Радиаевагай эзэбхи үүсхэлээр тусгаар комплексна агитбригада эмхидхэгдэнэй. Ехэ уншые бэшэ энэ бригадаг малай гүүрэ, отара болон фермнуудэ дэгүүр ябажа, малшадта «Кругозорэ» гэһэн нэрэтэй аман үгэн журнал дурадхаб. Энэнэй туруушын хуудһан Владимир Ильич Ленинэй ябаһан нэгэн газарнуудтай, тэндэхи ажал ябуулгатайнь танилцуулна. Харин тэрэнэй хөёрдохи хуудһанда тоёо тобшохоноор буряадай композиторнуудэ Базар Цыренжапиев, Сергей Манжигеев нэгэдэй хүгжэмтэ зохёёд тухай хөөрэнэ. Соёлой байшангай хүгжэмэй таһагые эзлэнэ Петр Хилтухин, мун уран һайханай булгэмэй хүгжэмшэд эдэ композиторнуудай зохёолнуудые шадаан гүйсэдхэбэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, Загастайн соёлшод, тэдэнтэй хамта эмшэд, худалдаа найманай худалмэрилэгшэд: колхозой малшадта саг үргэлжэ айлшалжа, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнэргэжэ, али болохо туһаламжа үгүүлнэ.

Аймагай соёлой байшан болон клубуудэ, библиотекануудэй худалмэрилэгшэд худэо нютагай ажалшадта горитойгоор анхарал хандуулна. Жэшээлхэдэ, үбэлжэлэй үедэ малшадые соёлой талаар хангаха тусэб табигданхай. Мунөө хараалалгаһан үлэриуулта хүдөөгэй ажалшадай дунда соёлой удэриуулэ үнэргэгдэжэ эхилэ.

П. БАЛДАНОВ.
манай штатнабэтэ корр.

Селенгын аймаг.

ЭРТЭ УРДЫН ОЙ МОДОНОЙ МУР САРАА

Казахстанай хойто зүгэй туроо малмхы талын һуурида шэнэ шэрэмсэ бүтүү ой тайсан байһан тухай шэнэ барилганууд олдоо. Алтайнь Уралда ямар нуланууд хуряаг шэнэ бүлүүр хубшэ үрэлгэдэн комсомол-залуучуудай хэрэгтэ гэжэ болгогдоно. Шэнэ жэлэй хаалгада оёдоно. Тиймэ тулда малчадай, юрэ бүсэн үнэгтэй байдаарэ гайхуулна модод эртэ урда сагай тайсан удэдэл болоно гэжэ эрдэмтэй тооцоно.

Иланская удэнэ шэнэбүүдтэй, тухэрсэн гоё ороёой [illegible] нүүдэй һонирхол татаа. Нимэ модод ямаршье гаи гасцирые тэсэхэ, газарай ямаршье хурьһэ золгогүй—нюсэгэн байса хабсагайдашье, хужартай боро газарташье урэжа байдаг. Кипарис шэнэ шэнэ хаб хара үйдэтэй хуйсач тэдэнэй тоодо ороёой. Нааа мушэрнүүдэнь хадаһан мэтэр нанжалаһан жэжэхэн, олон өөр янзын борбоссойтой зэбэн модод Ленинград шадан олдобо.

Хэтэн шэрүүн уларида, ургэжэлгүй хурьһэндэ тэсэмэйгээр урэжа шадаха саглуул мододые тарижа урэуулхын тула Казахстанай модо тарилга эрдэмтэй эртэ урда сагай эдэ мододые хэрэглэхээр хараалаа. Хахалаһан шэнэ газарай хурьһэ хобто улездэг таһан галзуу шанга балхи түрөөр хэлаарлалсэда гүйлгэ эртын эртэ сагнай [illegible] сэнэн шухаг эдэ мододые ноёор ногуулха шэнэ олон [illegible].

Т. ГАНЖА.
(ТАСС-ай корр.).

Алма-Ата.

Репортаж

СЭДЬХЭЛДЭМНАЙ СЭСЭГ БАДАРУУЛАА

Душан табан удаан туршада хүн зонай урасхал өгөшье хамхаблагүй. Мөн даа. В. И. Ленинай түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан «Совет Алас-Дурна» гэһэн уран зураг выставкэтэй танилсаха дуратайшуул үзөөрөөшье олон байгаа. Выставкын хаалгаа ударшье маная улаан-удыныхи тиишэ олоошо нубараллажа, хараһан үзэһэн тухайда омогорхон хооралдаа юм.

Урдахинам ябаһан хубуун басагаа хойрые үүлэнэй хажуула хүгөөд, лосонь орохо хусэлтэй шэл үүдэ солиилгэйн хэлэв:

— Маная Улаан-Удэ нимэ өгэ удха шанартай, тон харюусалгатай выставкэ-юм даань орой нэгдаагүй юм шуу. Зүгөөр нинсгэл хотомнай сойл культурын талаар өрөн даторсо нилсэд мэдэжэ болоо алтай,— гэбэ нэгэниинь.

— Тиимэ аль даа, ямар гайхал байхай. Харин выставкэ мүнөөдэр хаагдахань. Хаража үзэгэлби.

— Аа, би хөөр дахин хараа болгэйб. Гурбадахяа хараха гэжэ ябанаб.

—Байза, бухы дэрэ хэды хүн хараа гэшэб?

—Зуун хорин мянга улуутай хүн хараа гэлсээ болой.

Нимэ удха шанартай, тон харюусалгатай выставкэ харагшад үнэхөөрөөшье тон зүб сэнэлтэ үгөө. В. И. Ленинэй алдарта ойдо зорюулагдаһан уран зурагай выставкын хаагдаха ударшье хүнүүд олоорсо орожо, зураг бүхэнтэйнь хахасаха дурагүй, бололгото болон зогсохо юм.

Хүнэй анхарал татама, нидэгэд удаан хужарлан харама зурагуд зональна выставкэдэ үнэхөөрөөшье олон байгаа. Жэшээнь, РСФСР-эй габьяата уран зураача Г. Зориной (Хабаровск) «Революци болоо», В. Бочанцевай (Владивосток) «Ленинэй даалгабарыгаа», Г. Купцовой (Улаан-Удэ) «Ленин», И. Дорониной (Владивосток) «Эсэгэ ороноо хамгаалхаа» болон бусадай зурагуудые хүнүүд хужарлан харахадаа, В. И. Ленинэй образтой бүри дутоор таниласажа, багшын захиагай болото дээрэ бэлэдүүлэгдэжэ байһые ойлгоно. А. Осиповой (Ихэт. РСФСР-эй габьяата уран зураача) «Үбгэн буурал Вилий», В. Удовенкын (Магадан) «Хойто зугай анхуушаа», А. Ларжаевай (Улаан-Удэ) «Лимбэ бариһан басаган» болон бусадай бүтээлнүүд совет арадай туйлаһан асаргаа, аймшалые эли болго харуулна.

Багшын алдарта ойдо зорюулагдаһан «Совет Алас-Дурна» гэһэн уран зурагай выставкэ ябала урагшатайгаар боложо дүүрэбэ. Тэрэнэй тон ехэ удха шанартай байһые Буряадай АССР-эй культурын министр П. Н. НИМАЕВ зональна выставкэ хаалгада зорюулагдаһан конференци нээхэдээ онсо тэмдэглээ.

Һуулээрнь искусствоведениин кандидат И. И. СОКТОЕВА үгэ хэлэхэдээ, тус выставкэдэ хабаадалсаһан Алас-Дурна зугай уран зураачад ленинскэ тематикые тон зүбоор бэлэдүүлжэ шадаа гэжэ онсо тэмдэглээ. Гадна гражданболон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуурсхэ дайнай, мүнөө үеэй болгаршалгын сагай тематика олонхи зураачадай творчествоодо шинжэлэгдэ байна. Гэбэшье мүнөө үеэй байдалые манай Буряадай уран зураачад Һанаһанда хүрөөор харуулжа шадагүй гэжэ шэнжэлэгдэ хэлээ. Энэ зүйлэнь манайхид хараадаа абажа, удаадахи зональна выставкын болоходо, хүгжэн һалбаржа байгаа Буряад оронойнгоо шэг шэрайе ялгаа гэмээр харуулахал аргэ гэжэ найдагдана.

Эсэгэ ороныйгоо тиилые хёрхөөр сахиржа байһан сэрэгшэдэ зорюулагдаһан бүлэг тон һонирхолтой. Энэ талаар Буряадай алдуу уран зураача Карл Андреевай «Владимир Бильтушкинов» гэһэн скульптурна портрет онсо илгарна. Холо руу хёрхөөр шэртэйэн буряад хубуунэй харасые адаргаан харахадаа, ямаршье хүшэр сагта алдуу сэрэгшэ бэеэ эзлэжэ. Энэ ороншоо хэбтэлгэн дайсанние бүотөлгэн баатар шэнгээр үнэхаар болон гэжэ эдэлгэнэйдэ. Зүгөөр Владимир Бильтушкинов Даманска арал дээрэ баатарай ухэлөөр ушажа, буряад аралайнгаа нэрэ хүндые бүри дээрэ үнгөө һэмнай. Тус портрет залуу уран зураачын амжалта мүн.

Конференци дээрэ РСФСР-эй габьяата агроном В. И. ЛЕВЕНКО, түүхэн шэнжэлэгшэдэй кандидат Б. Д. ЦЫБИКОВ, Улаан-Удын механико-технологическа техникумэй студент ВАСИЛЕВСКИЙ, горэй хэзээ эхэнэр В. И. ЛИВТЕР гэгшэд үгэ хэлэжэ, тус выставкын тон ехэ удха шанартай байһые тэмдэглэхэнэ гаргна, уран зураачадай бүтээлнүүд тушаа һанамжануудаа хэлэһэн байна.

Сэдьхэлдэмнай сэсэг бадаруулаа зональна выставкэ нигээд дүүрэжэ һаа, энэ хабаадалсаһан олонхи уран зураачад Москвада болохо бүхэроссии, тиигээд бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ—В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан выставкэнүүдтэ хабаадаха зууршалгануудые абаа. Тиихэдэ манай Буряадһаа Бүхэроссия уран зураачадай выставкэдэ хорёод шахуу уран зураачадай бүтээлнүүд тайлгдахаар шалгэгдэһэн байна.

М. ОСОДОЕВ.
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зураача И. С. Метальниковай «Искатели» гэжэ зураг харанат.

Ф. СОРОКИНОП буулгабари.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Совет Алас-Дурна» гэһэн зональна выставкые хаалга дээрэ искусство шэнжэлэгшэ-эрдэмтэ И. И. Соктоева үгэ хэлэжэ байна. И. ДАМБАЕВАЙ фото.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАҺАН ИСКУССТВАНУУДАЙ ФЕСТИВАЛЬ ҮНГЭРГЭХЭ РЕСПУБЛИКАНСКА ЭМХИДХЭЛЭЙ КОМИТЕДТЭ

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан искусствануудай фестиваль үнгэргэхэ республиканска эмхидхэлэй комитедэй заседаши баяхан болоо.

Уран һайханай искусствануудай бүлгэмүүдэй харалгануудболон конкурсуудые нимэ болзорнуудта үнгэргэхэ гэжэ эмхидхэлэй комитет шиидхэбэ:

Кинофильмнүүдтэ дуратайшуулай конкурс Улаан-Удэ хотодо 1970 оной январиин 13—14-дэ;

Хүгжэмэй, хоровой, хореографическа коллективуудэй тус тус гүйсэдхэгшэдэй харалга Улаан-Удэ хотодо 1970 оной январиин 28-һаа февралиин 2 хүртэтэр;

Уран зурагай искусствын зохёол бүтээлнүүдэй выставкэ Улаан-Удэ хотодо 1970 оной февралиин 17-һоо 28 хүртэтэр;

Арадай театрнууд болон театральна коллективуудэй недели Улаан-Удэ хотодо 1970 оной мартын 16—22 хүртэтэр;

Фотодо дуратайшуулай выставкэ Улаан-Удэ хотодо 1970 оной апреллиин 15-һаа 30 хүртэтэр;

Агитационно-уран һайханай бригадануудай конкурс Гусиноозерскдо 1970 оной майн 15-һаа 17 хүртэтэр үнгэргэхэ.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

16 часаа 20 час хүртэтэр Москваһаа дамжуулга. 16 часаа холо, ойрын һонин. 16 час 10 минутаһаа «Зайка-Заиканка» гэһэн хүүгэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16 час 55 минутаһаа спортын һонин. 17 час 10 минутаһаа мультипанорама. 18 час 10 минутаһаа «Манай дэлхэйн жэл» гэһэн улас хооронэйн дамжуулга. 19 часаа «клуб кинопутешественников» гэһэн дамжуулга.

УЛААН-УДЭ ХАРУУЛНА. 20 часаа холо ойрын һонин. 20 час 15 минутаһаа «Факел» гэһэн залуушуудта зорюулагдаһан дамжуулга. 21 часаа концерт.

21 час 30 минутаһаа 23 час 15 минута хүртэтэр Москваһаа дамжуулга.

ПРАВДА БУРЯТИИ МүНөөдэрэй НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Малшадта—үдэр бүрнин анхарал» гэһэн түрүү бэшэг. «Республикын ажалай алхам» гэһэн гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Газаран саг болюртонь уналха» гэһэн И. Хребтовой корреспонденци. Газетын уншагшад ба худөө бэшэгшэдэй бэшэгүүд. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Сибирьтохи Ленинэй ябаһан газарнуудаар» гэһэн Н. Золотаревагай замай тэмдэглэл. Недели соо редакциде ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Спортын һонин» гэһэн нитэ гаршаг доро тобшо мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

Сагай үлгэрнэй

Улаан-Удын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай багаа зэргэ үүлэтэшэг байха. Байгал шадарай, Хойто зугэй ба Хорин аймагуудта саһан орохо, бусад нютагуудта саһан орохогүй. Яруунын, Хорин, Байгал шадарай аймагуудта шанга һалхин болохо, бусад нютагуудта һулаханаар һалхилха. Баргажинай, Ахын, Тункинэй, Захаамнай аймагуудта 17—22, бусад нютагуудта 12—17, Улаан-Удэдэ һүниидоо 20—22, үдэрынь 14—16 градус хүйтэн байха.

ФКП-гэй гэшүүд олон болоно

ПАРИЖ. (ТАСС). 1969 ондо Францын коммунистнуудай эзэрэдэ 44.000 хүн шэнэ ороо. Энэ тухай ФКП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гишүүн, секретарь Гастон Плисонье «Юманите» галетэдэ январиин 5-да бэшэһэн байна. 1961 онһоо эхилэн Францын компартиин эзэрэдэ хүнүүд улам бүри олоор ороно гэжэ тэрэ тэмдэглэһэн байна.

НРК-гай Түрэнэй советэй бүридэл

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Конгын Арадай Республикын (НРК) Түрэнэй советэй (правительствын) бүридэл энэ тусхайтаар соносхолоо. Советэй түрүүлэгшын тушаалые Мариан Нгуаби даалгаа, тэрэ хадаа Конгын Ажалай партиин (КПТ) Центральна Комитедэй түрүүлэгшын ба НРК-гай президентын тушаалнуудые нэгэн доро даалгаа юм. Түрэнэй советэй вице-түрүүлэгшэр КПТ-гэй ЦК-гай хёрдюхи секретарь Альфрет Рауль томилогдоо.

Түрэнэй советэй гишүүд 8 министр, 5 түрэнэй секретарь ба нэгэ верховно комиссарнаа бүридэнэ. Түрэнэй советэй 16 гишүүнэй дүрэнинь КПТ-гай ЦК-гай политбюрогой составта ороодог юм.

НРК-гай конституциин ёһоор Түрэнэй совет хаяа ороной «ехэ дээдэ гүйсэдхэхы ба захиргаанай орган.

Политическэ шалтагаанаар хаагдагшад сүлөөлэгдэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Түрмэдэ 20 шахуу жил соо һуурһан Филиппинэй Коммунис партиин табан хүтэлбэрилэгшэд январиин 4-дэ сүлөөлэгдөө гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Манилаһаа дамжуулна. Сүлөөлэгдэгшэдэй дунда партиин үндэсэй генеральна секретарь Хосе Лава, НПФ-гэй элитэ ажал ябуулагшад А. Бакинг, С. Родригес бии.

ТЭМСЭЖЭ БАЙГАА ВЬЕТНАМДА ТАЛАРХАЛ

ДЕЛИ. (ТАСС). Урда Вьетнамһаа американ бухы сэрэгүүдые дары түрэлөөр, хүсэлөөр ба үгэ дуугүйгөөр гаргаха эрилгэнүүдые хэлэн революцие Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын делегациин энэ ерэжэ байһаатай дашарамдуулан эмхидхэһэн митинг дээрэ Индиин нисэлэй хүн зон батаран абаһан байна. Урда Вьетнамай агентсаан ла бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэнь Урда Вьетнамай Саг зуурын революционно правительство болоно гэжэ мэдэрэмнь. Индиин правительствые митингэ хэлэлдагшад хэлээ.

ПАРИЖ. (ТАСС). Урда Вьетнамай хүн зонда медицинска туһаламжа үзүүлэхын тулаа мүнөө өдөр сугалуулха кампаниие эхэ найрамдалай түлөө Францын хүдэлөөнда хабаадагшад үнгэргэнэ. Энэ тараагдаһан коммуникэ соо мигэжэ хэлэгдэнэ. Урда Вьетнамай арад американ эзэрхэг туримхайшуулай дарлалта доро байна: ороной газар нитагай 70 процент дээрэхи хүн зон үгаа ехэер бомбодуулна. Хорото бодосуудые хэрэглэгэ Урда Вьетнамай хүн зоной бэсын эдуурта авуул тэгёолдуулна.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ уран зураачад ба скульпторнуудай демонстрацин энэ болоо. «Искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй нэгдэлэй» гишүүд Урда Вьетнамай Сонгми тосхоондо американ сэрэгийхидэй гаргаһан харата муухай ябуулгые элиилэһэн олон тоото плакатуудые барижа ябаа.

Чанкайшистчуудые найдуулна

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Чанкайшис засаг түрые Холбоого Штатуудай хүсэлөөр дэмжэжэ байһан тухай Азиин ороныуудаар аялгалжа ябаһан США-гай вице-президент С. Агню Тайбэйдэ (Тайвань) үгэ хэлэхэдэ мэдуулэ.

Американ информационно агентствануудай мэдээсэнэй ёһоор, «Формозо тушаа США-гай гаргалгаа наалгалганууд үшөө нуларгагүй» гэжэ Агню Чан-Кай-Шиие найдуулаһан байна.

— «Манай тусхайта договорнуудай ёһоор айтаһан уялгануудаараа Хитадай Республикын правительствые (Чанкайшис засагые — редакциин ажалгалта) урда мэтэ дэмжэхэ ёһотой» гэжэ вице-президент хэлэһэн байна.

ХЭСҮҮ АСУУДАЛНУУД

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Вьетнамда США-гай хэжэ байһан дайн байдаан ба «долларын хамгаалалта» — дары түрэлөөр шинжэлэхэ ёһотой хёр асуудал болоо гэжэ американ худалдаа паймалнай палатын президент Джекинс Ллойд Джонс «Асуудалнуудба харюунуудта» гэһэн телевизионно программаар үгэ хэлэхэдэ мэдуулэһэн байна. Эдэ хоёр асуудал ноорогоо нигта холбоотой гэжэ тэрэ хэлэв. Вьетнамда США-гай хэжэ байһан дайнаа уламжалан, орон дотор мүнгэнэй үнэ унана, ноомэнэй сэн хундэрэнэ, 1970 ондо орон дотор мүнгэнэй сэн улам ехэер унаха, худалмэриг үйшүүл бүри олон болохо.

Эхэнэрнүүдэй ажалые газаашалалга

ЛОНДОН. (ТАСС). Эхэнэрэй ажалда тэгшэ түлөөһэ дары түрэлөөр гоотоохо тухай Британска тред-юниенуудай конгрессой эрилтые Англиин правительство бүруушаагаа гэжэ «Дейли скетч» галетэ мэдээсэнэ.

Үйлдэбэридэ ажалладаг Англиин 10 миллион эхэнэр орон доторхи бухы худалмэриин хүсэнэй 34 процентнь болодог. Гэбэшье худалдэг арбан эхэнэр бүхэнэй гансаханнинь л эзэлэн ажалайнгаа түлөө эрэшүүдэй адли түлөөһэ абадаг байна юм.

Хэзээ ажалай түлөө эхэнэрнүүдтэ адли түлөөһэ үгэхэ тухай профсоюзуудай хэлэн эрилтэнүүдые правительствын бүруушаалга хаяа эхэнэрнүүдэй үнэ багатай хүсые хэрэглэгдэнэ гэйсахые хүсэлгүй эзэд баяшуулна бүүлга хэлэн ябадаг болоно. Эдэ баяшуул хаяа Англиин экономико нимэ алхам хэхэ шалалгуй гэжэ мэдуулдэг байна бшуу. Мүн ла нимэ шалгаг барадаг эзэд баяшуулай организацин—Британска промышленностиин конфедерацин эхэнэрнүүдтэ тэгшэ түлөөһэ гоотоолго ялахын сагта 8—10 жэлэй турша соо хэйшоолуулгаха ёһотой гэжэ эрилтэ хэлэв.

ФИНАНСОВА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗАБАСТОВКО

РИМ. (ТАСС). Италида январиин 5-даа 24 часай бүхэнационально забастовко эхилжэ, финансууудай, мүнгэн сангай ба бюджедэй министерствануудэй мэдэдэ байдаг эмхи зурганууудай 40.000 худалмэрилэгшэд торээнэ хабаадаа.

Ажалай шэнэ договор баталха эрилтэ забастовко хэгшэд хэлэн байна.

Израилиин арминихид бодхуултана

БАИР. (ТАСС). Синайска хаяа арал дээрэһээ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Израилиин арминһа солдатуудай эгэлгэ 1967 оной июньдэхи дайнаа хойшо, иланганаа Синайска хаяа арал дээрэ сэрэгэй ябуулганнуудай эдэлгэгэй болоноо хойшо Израилиин армин частьнуудаа лугадалга олон болоһон байна. Энэн тухай Палестиниин «Фатх» гэжэ сүлөөрэлгын организацин дайшалхы ябуулганнуудай эхилһэн табан жэлэй ойдо зорюулагдаһан хабсаргалга соогоо «Аль-Ахрам» газетэ тэмдэглэһэн байна.

ЗЭДЭ

☆ Борьёогой совхозой худалмэриншэд шэнэ жэлэй шэн зорилгойгоор угтаа. Хуушан ондошье бирагуй ябагдаагүй. Совхозлэмнай ажалай үндэр амжалта туйлаһан түрүүшүүд яала олон байгаа. Иан турууниэ 100 эхэ хонин бүриһөө 116 хурьга тулжуулэн республика доторсо түрүү эзэрэдэ гараһан эрхим хонишон Гасаран Лубсановиг Рабдаев, тэрэнэй эхэнэр, багтар ажы Татьяна Ванчиковна Рабдаевые шэнэ жэлэй амаршалаа, ажал хэрэгтэнь улам ехэ амжалта хүсэн, эдуур шинэ ажалдаа тэмцэ гэжэ найдагдана.

Эсэгэ ороныйгоо тиилые хёрхөөр сахиржа байһан сэрэгшэдэ зорюулагдаһан бүлэг тон һонирхолтой. Энэ талаар Буряадай алдуу уран зураача Карл Андреевай «Владимир Бильтушкинов» гэһэн скульптурна портрет онсо илгарна. Холо руу хёрхөөр шэртэйэн буряад хубуунэй харасые адаргаан харахадаа, ямаршье хүшэр сагта алдуу сэрэгшэ бэеэ эзлэжэ. Энэ ороншоо хэбтэлгэн дайсанние бүотөлгэн баатар шэнгээр үнэхаар болон гэжэ эдэлгэнэйдэ. Зүгөөр Владимир Бильтушкинов Даманска арал дээрэ баатарай ухэлөөр ушажа, буряад аралайнгаа нэрэ хүндые бүри дээрэ үнгөө һэмнай. Тус портрет залуу уран зураачын амжалта мүн.

Конференци дээрэ РСФСР-эй габьяата агроном В. И. ЛЕВЕНКО, түүхэн шэнжэлэгшэдэй кандидат Б. Д. ЦЫБИКОВ, Улаан-Удын механико-технологическа техникумэй студент ВАСИЛЕВСКИЙ, горэй хэзээ эхэнэр В. И. ЛИВТЕР гэгшэд үгэ хэлэжэ, тус выставкын тон ехэ удха шанартай байһые тэмдэглэхэнэ гаргна, уран зураачадай бүтээлнүүд тушаа һанамжануудаа хэлэһэн байна.

Сэдьхэлдэмнай сэсэг бадаруулаа зональна выставкэ нигээд дүүрэжэ һаа, энэ хабаадалсаһан олонхи уран зураачад Москвада болохо бүхэроссии, тиигээд бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ—В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан выставкэнүүдтэ хабаадаха зууршалгануудые абаа. Тиихэдэ манай Буряадһаа Бүхэроссия уран зураачадай выставкэдэ хорёод шахуу уран зураачадай бүтээлнүүд тайлгдахаар шалгэгдэһэн байна.

М. ОСОДОЕВ.
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зураача И. С. Метальниковай «Искатели» гэжэ зураг харанат.

Ф. СОРОКИНОП буулгабари.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

☆ ЛЕНИН БАГШЫН ДУРАСХААЛТА ГАЗАРНУУДААР АЯНШАЛГА. ☆ АМАРАЛТЫН ГАЗАРНУУДТА. ☆ ҺОНИН ЭКСКУРСИ. ☆ ТЕАТР, КИНО, МУЗЕЙ.

Һурагшадай үбэлэй амаралта. Саһан дээгүүр саныи зүргэ.

УЛААН-УДЭ

Мүльһэн елүүр дээрэ конькиин хурдаар шуумайгаа. Аяи хоёр замда аяншалга—түүхэн, революционно дурасхаалта газарнуудаа. В. И. Ленинэй ажал ябуулгатай холбоотой нангин дурсамжануудаа. Музей, кино, театр—һургуулиин үхибүүдэй үбэлэйнгоо амаралтын үедэ ябаха, һонирхохо, нааданха, амарха газарнуудыгь захагүй олон. Ябажал, һонирхожол ерэгты. Эдэ бүхы арга боломожонуудые манай ургажа ябаа залуушуудаа, һургуулиин хүүгэдтэ Эхэ ороныи һаадгүй олгоно, туһална.

Ленин багшын ажал ябуулгатай холбоотой, ажалшан арад түмэнэй халуун сэдьхэлдэ эгээл ойро һанагдаха дурасхаалта газарнуудаар аяншалга тон үргэнөөр эмхидхэгдэнэ. Нимэ нангин дурасхаалта газарнуудые хараха, В. И. Ленинэй намтартай, революционно ажал ябуулгатай танилсалга тон һонирхолтой. Эдэ газарнуудаар бүхы ороныймнай, мүн гадаадын гүрэнүүдэйшье ажалшад олоороо ябажа байдаг.

Манай республикыи һургуулинуудай һурагшад, нимэ дээрээ 454 хүн үбэлэйнгоо амаралтын үедэ тусхай поездоор Абакан, Шушенск, Красноярск гэхэ эзэргын хотонуудаар аяншалаа. Ленин багшын дурасхаалта газарнуудые үзэжэ ерэхэр нивархин 2-ой үдэр Улаан-Удэ хотоһоо мордобо.

Мүн хүдөөгэй һургуулинуудһаа 120 үхибүүд энэ үеэр Улаан-Удын Дээдэ Онгостойн турбазада амаржа байна. Эдэнэрэй эндэлдэ үдэр бүри саная, конькитаар нааданха дүүрэн арга боломожо үгтэнхэн. Кино, театр, музей болон Улаан-Удэ хотын предприятиинуудаар ябажа һонирхохо болоно.

Гадна республикын аймаг бухэнһөө хэдэн зуугаад һурагшад үбэлэйнгөө амаралтын үедэ Улаан-Удэ ерэжэ, дурасхаалта, үзэсхэлэн газарнуудаар танилсажа байна.

Нигээд удахагүй студентнэрэй үбэлэй амаралтын хаһа орохонь. Тиихэдэ туристическэ поезд, автобусууд бүришье олоор эмхидхэгдэхэ, амаралтын баланнуудшье үүдэнүүдэ үргэнөөр сэлихэ байна. Нэн түрүүндэ кооперативнэ техникумэй 50 студентнэр Улаан-Удын туристнэй базада амарха захиа оруулба.

И. АЛЬЦМАН.

ЗАГАРАЙ

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой клубай уран һайханай бүлгэмэй гишүүд, комсомолой организацин эдэбхитэй шэнэ жэлэй ехэ концерт, балл-маскарад эмхидхэжэ, олонхитэ колхозчингуудаа һонирхуулан сэнгүүлбэ.

Январиин нэгэнэй үдэр болоһон үхибүүдэй ёлкын подаваай һүүлээр, эндэхи тосховой үйлсоор гурбан мори хуллэһэн кашабаа шаргаар гүйлгэлдөөн болоо. Нигэжэ шэнэ жэлэй баяр найр үргэлжэлжэ, хүүгэдые баясуулан, ехэер сэнгүүлһэн байна.

В. ДОНГИТОВ.

„БАЙГАЛ" ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

«Байгал» журналай ээлжээтэ 6-дахи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдаи хэблэлнээ гараба. Номерай түрүүшын хуудаһан монголой уран зохёолшо, академик Ц. ДАМДИНСУРЭНЭЭ «Хүсэл тухай үльгэр» гэжэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулаһан материалаар нээгдэнэ.

«Совет арад Ленин багшаяа мэгтана» гэһэн гаршаг доро Социалис Ажалай Герой, украин арадай поэт П. ТЫЧИНЭЙ, киргиз арадай поэт А. ТОКОМБАЕВАЙ, грузин арадай поэт С. ЧИКОВАНИИН, хальмаг поэт К. ЭРЕНДЖЕНОВЭЙ, уйгур поэт Р. КАДЫРИИН шүлэгүүд толилогдоо. «Ленин тухай дурдалгануудаа» гэһэн Н. К. КРУПСКАЯГАЙ дурасхаал уншагдаа.

Очерк, публицистикын бүлэг дотор В. КОРНАКОВОЙ «Витим мурэнэй эрьедэ», Ь. ЛИНХОВОЙНАЙ «Аэн түбиин оронуудаар» гэһэн замай тэмдэглэл журналай энэ номерто оруулагданхай.

В. САФРОНОВ, Ц. НОМТОЕВ гэгшэдэй шэнэ зохёолнуудһонирхолтой. «Манай айлшад» гэһэн гаршаг доро: «Нэгэтэ зуи» гэжэ С. УДВАЛАЙ чассказ, «Ой модон» гэжэ Б. ЯВУУХУЛАЙ гэгшэй шүлэг, «Нарин тээшэ зам» гэһэн Б. КОСТЮКОВСКИИН романаа бүлэгүүд толилогдобо.

Номерай удаадахи хуудаһануудта яяза бүрнин һонин, литэ, хараасгай гэжэ бүлэгүүд хэблэгдэнэ байна.

Г. ДОРЖИЕВАГАЙ шог пасказуудаа. Н. ДАМДИНОВАЙ шүлэгүүд. Б-Б. НАМСАРАИН «Оюун бэлигэй орьёл өөдэ» гэһэн Агын буряадай национальна округай Һүдэнтын дунда һургуулиинхидай гаргадаг «Булаг» гэжэ литературна журналтухай материал, һурагшадай шүлэгүүд, үгүүлэл, арадай аман зохёол гэжэ мэтэ хэблэгдэнэ.

Журналай түүлэгшэ хуудаһануудта «Совет Алас-Дурна хаяа» гэжэ выставкэ тухай статья, фото-зурагуудтолилогдоһон байна.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

ТУҺАМАРШАД БЭРХЭШЭЭЛДЭ ОРОНО

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент Н. Пахомов нигэжэ дамжуулна:

Урда Вьетнамай хүн зоной эгэгээ Сайгоной туһамаршадай домжэгдэжэ шадахагүй байһан ушар США-гай правительствын сухал хүрэлгэ гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ байна.

Нигэжэ һаязагаа зобоолгын шалтаганнинь ойлгосотой. Зүүн-Урда Азиидахи дайн байдаае «вьетнамжуулха», тайлбарилан хэлэбэл, ойрэдынгээ соолингуулаар дамжуулан, шуһа аадаралтые үргэлжэлүүлхэ гэһэн түсэбүүдэ дүүргэхын тулаа Сайгон туһамаршадта гол үүрэг галлаха гэжэ Америкэй правительство бодомжолдог байгаа бшуу.

Гэбэшье дайн байдаае «вьетнамжуулгада» ехэ бэрхэшээл тохёолдоно. Юуб гэхэдэ, Холбоото Штатуудай һанаалдагай ёһоор, Сайгоной засаг ноорыгоо үүрэг дүүргэжэ шадаагүй.

Сайгоной удамаршадай дунда мэдэрэлдэгэн гарана. Тэнеугэй засаг түрэлэ дурагүйдэлгэ Национальна сутлаан дотор ехэер гарадаг болоо, арадта харша правительствын политикые бүруушаалга бүхы орон дотор шангална. Орон доторхи экономическа байдалай муудаһан дэрэлгэ Сайгоной засагта бүри ехэ бэрхэшээл тохёолдоно. Урда Вьетнамай бюджедэй гаршань угаа ехэ, Хабдалгэй мэдээсэнэй ёһоор, Урда Вьетнамда ажаһуухын тулаа шухала болодог нумэ худалдан абалта 1969 онло 32 процентээр нэмэгдэнэ байха юм.

Израилиин арминихид бодхуултана

БАИР. (ТАСС). Синайска хаяа арал дээрэһээ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Израилиин арминһа солдатуудай эгэлгэ 1967 оной июньдэхи дайнаа хойшо, иланганаа Синайска хаяа арал дээрэ сэрэгэй ябуулганнуудай эдэлгэгэй болоноо хойшо Израилиин армин частьнуудаа лугадалга олон болоһон байна. Энэн тухай Палестиниин «Фатх» гэжэ сүлөөрэлгын организацин дайшалхы ябуулганнуудай эхилһэн табан жэлэй ойдо зорюулагдаһан хабсаргалга соогоо «Аль-Ахрам» газетэ тэмдэглэһэн байна.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 82-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-38, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-54, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 58-62, машинное бюро — 37-63, фотолаборатория — 33-61.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1970 оной январиин 7. ● 4-дэхи хуудаһан ● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. ● Н-03315. Зак. № 4.